9-a JARO, N-o 400 ELDONO A LEIPZIG, 12. 1. 1933

SENNACIULO

Organo de SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA, kultura kaj interhelpa organizo de prolet-esperantistoj (SIDEJO: 23, rue Boyer, PARIS XX.)

APERAS duonmonate | REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris 12. — GVIDANTO: E. Lanti. ADMINISTREJO: Rikardo Lercĥner, Kolmstrato 1, Leipzig O 27 (Germanio) | APERAS duonmonate

BILDRAPORTADO de SAT-anoj el sur la tuta terglobo.

Ĉiuj originalfotoj estas faritaj k al ni senditaj de SAT-anoj!

1. En laborista kvartalo de Londono. La popolo atente sekvas la movojn de nia raportanto. — 2. La Lojna (Leuna)-fabrikego en Meza Germanio, ĥemi-industria giganto. Ĉirkaŭ ĝi okazis en 1921 revoluciaj bataloj. — 3. Pariza senhejmulo sur sia ŝtona lito apud la Sen (Seine)-rivero. — 4. Indiĝena vilaĝo en Centra Afriko (Senegala regiono). — 5. Sovetia Mez-Azio: beluĝo kun sia rajdbesto. — 6. Laponaj junuloj antaŭ tendo (Laponio, arkta regiono). — 7. „Suplinio" (atendantoj de almozula supo) el senlaboruloj en Los Angeles (Kalifornio, Usono).

DE EKSTERE — DE SUPRE

Kiel la legantoj sendube jam scias per iu komuniko de la Direkcio, post kelkaj monatoj la gvidado de SAT devas transiri en aliajn manojn. Nun mi sentas min preskaŭ tute senŝarĝita je respondeco k povas do jam kvazaŭ de ekstere, de supre rigardi la aferojn. Ĉe tia pozicio, en tia spiritostato oni povas plej bone observi k senpasie prijuĝi.

Dum la lastaj tri jaroj nia komuna entrepreno estis tre forte skuata de detruaj ventoj el partieca fanatiko, el stulta miskompreno, metitaj en la servon de senskrupula intrigo. Al tiuj detruaj fortoj aldoniĝas la terura ekonomia krizo, kiu senlaborigas tre multajn el la plej sindonaj SAT-anoj. Kaj malgraŭ ĉio, nia Asocio eltenis; ĝi restas firma k alten flirtigas sian standardon, sur kiu restas skribite:

Esperanton en la servon de l'Proletaro!
Samlingvanoj ignoru inter si la landlimojn!
For la dogmojn!
Lojalon al ĉiuj klasbatalaj tendencoj!

Dum dek tri jaroj tiuj devizoj gvidsignis al ni la vojon. Kun trankvila animo ekrigardante hodiaŭ malantaŭen, mi gardas la konvinkon, ke ne ekzistas por nia laborista esperanta movado pli taŭgaj gvidiloj por antaŭenmarŝi al la celo.

Verdire la vojo estas multe pli longa ol komence mi supozis kun la entuziasmo de nove bakita esperantisto. En

la jaroj 1919—20, vidante kiom malvigla estas la neŭtrala movado, kiom religiaĉe ĝi aspektas en la okuloj de klaskonsciaj laboristoj, mi opiniis, ke sufiĉos fari klaran apartigon for de la neŭtraluloj, por ke en la revoluciaj rondoj nia movado estu favore konsiderata k ke post kelkaj jaroj la laboristaj organizoj prenu sur sin la propagandon k instruadon de la lingvo k poste uzadu ĝin praktike. Tiu mia konvinko estis plifirmigata de la fakto, ke en aprilo 1920 disvastiĝis la famo, ke la Soveta Registaro alprenis esperanton k decidis lernigi ĝin en ĉiuj lernejoj. Ĉe tia ekscio la fama pacista verkisto Romen Rolan skribis interalie jenon:

„... La decido, kiun alprenis la Soveta Registaro ... estas historia okazintaĵo, kies konsekvencoj estas grandegaj; ĝi estos bonfarinta por la Homaro pli ol ĉiuj teoriaj diskutoj aŭ partiaj disputoj, en kiuj absorbiĝas la aktiveco de la okcidenta socialismo.“

Ĉu do sen troa fantaziemo ne estis eble tiam opinii, ke baldaŭ nia mirinde racia k facila lingvo estos grandskale metata en la servon de l' tutmonda revolucio? Por venki oni devas utiligi ĉiujn armilojn k esperanto estas ja unu el ili, same kiel aeroplanoj k radio-aparatoj...

Post kelka tempo oni bedaŭrinde eksciis, ke la informo fakte estas tute senbaza. Tamen estis ankoraŭ permesite havi la esperon, ke finfine Komintern esploros la aferon k alprenos decidon favore al iu internacia lingvo. Cetere studkomisiono estis tiucele starigita okaze de ĝia II-a Kongreso. Sed la tuta afero estis nur rezulto de blufemaj idistoj, kiuj per tiu rimedo sukcesis dum kelka tempo trompi komunistajn partiojn el kelkaj landoj.

Post diversaj tiaj negativaj spertoj, faritaj ĉe partioj aŭ ĉe influhavaj personoj, mi baldaŭ alvenis al la konkludo, ke nia movado povas kreski nur malrapide k venki per la solaj fortoj de la esperantistoj mem. Tion mi jam diris en la jaro 1922 en artikolo kun la titolo: *En la lumo de la sperto,* aperinta en la malnova *Sennacieca Revuo.*

Ĉu post dek jaroj la situacio multe aliiĝis? Ĉu oni povas esperi, ke baldaŭ nia lingvo estos alprenata k uzata grandskale de la laboristaj organizoj? Ĉu la Soveta Registaro priatentas nun esperanton en siaj kvinjaraj planoj? Al ĉiuj tiuj demandoj oni povas nur nee respondi.

Estas vere, ke nia movado pli k pli altiras al si la atenton de gvidantoj; estas fakto, ke malgrandiĝas la nombro de tiuj, kiuj mokete levas la ŝultrojn ĉe la aŭdo de la vorto esperanto. Sed estus trompi sin mem, se oni konkludus el tio, ke proksima estas nia venko.

Kiam en kapitalistaj landoj oni propagandas esperanton al laboristaj gvidantoj, ili respondas iafoje jenon: „Ni faru unue la revolucion k poste ni okupiĝos pri la lingva demando.“ Nu, en Sovetio la revolucio estas farita; kiel statas tie nia afero? Se ni esploras la faktojn kun tute malfermitaj okuloj, ni konstatas, ke la esperanto-movado estas konsiderata de la tieaj gvidantoj nur kiel eksperimento, kiu indas atenton, sed kondiĉe, ke la esperantistoj konfesu, ke ilia lingvo neniel povas pretendi fariĝi komuna kulturilo por ĉiuj popoloj. Ne kredu, karaj legantoj, ke mi pentras per nigraj koloroj. Vi juĝos mem per kelkaj citoj el la tezoj prilaboritaj de la *„brigado de lingvo-konstrua fako k akceptitaj de la Scienc-esplora Instituto de la Lingvo ĉe la Popolkomisario de klerigo RSFSR en Moskvo“* k publikigitaj en la IIIa n-ro de „La Nova Etapo“:

„... oni devas opinii, ke ĉiuj provoj starigi la demandon pri komununiversala lingvo nunmomente kiel vican aktualan taskon estas antaŭtempaj k utopiaj ...“

„... La belanimaj celadoj de d-ro Zamenhof k de l'esperantistaj burĝaj propagandistoj al frateco de popoloj k al tutmonda harmonio objektive estis, kiel ĉiuj etburĝaj iluzioj, helpilo de imperiismo. La plej bona montrilo de tio estas la provoj de la internacia socialfaŝismo kontraŭmeti la esperantistan movadon al la proleta internaciismo k la ĉiam pli ardiĝanta batalo interne en la monda esperantista movado.“

„... La kunproksimiĝo de naciaj lingvoj, kiu kondukos al unu monda lingvo, okazas sendepende de esperanto.“

„... En la disvolviĝ-procedo de la burĝa socio estis kreitaj sennombraj projektoj de helpaj lingvoj, inter kiuj plej vivkapabla sin montris la projekto konata sub la nomo ‚lingvo esperanto‘. Ni ne devas tamen malakcepti utiligon ankaŭ de aliaj internaciaj lingvoj, se ilia disvastigiteco faras tiun utiligon ebla...‘

Mi dezirus pli amplekse citi, se la loko permesus; sed mi opinias, ke la ĉi-supraj citoj sufiĉas por konvinki la legantojn, ke nia afero en Sovetio estas tute miskomprenata k ne troviĝas en tre favora situacio. Ni tute ne povas esperi, ke baldaŭ Komintern solvos la lingvan problemon laŭ niaj ĉiamaj postuloj. En la tuta tezaro oni vane serĉus iun eldiron, kiu povus esperigi, ke post pli malpli longa tempo esperanto fariĝos la oficiala lingvo ĉe la internaciaj Kongresoj de Komintern k por la publikigo de dokumentoj kun tutmonda intereso.

Ni sekve devas daŭrigi la batalon k tiucele ni bezonas ĉiujn niajn unuigitajn fortojn. Pli firme ol iam ajn ni konvinkiĝu, ke la venko venos nur de malsupre k per la faroj de la esperantistoj mem.

Ĉe la konstato, ke longa, tre longa estas la vojo ĝis la fincelo, eble kelkaj K-doj perdos la emon daŭrigi la iradon. Al tiuj malkuraĝemuloj mi diru: „Ne la celo estas la ĉefa afero, sed la antaŭeniro al ĝi. En la irado mem, en la batalo mem ni devas trovi la necesan instigilon por daŭrigi.“ Okaze de ĉi tiu 400-a n-ro permesu al mi fari konfeson. Dum dek-tri jaroj mi batalis por nia komuna afero; ĉe la komenco mi havis iluziojn; hodiaŭ ili estas for; la celo ne ŝajnas al mi atingebla dum mia pli ol duone forvivita vivo; survoje mi ricevis mokojn, malicajn kritikojn k eĉ insultojn; tamen neniel mi bedaŭras mian ekiron. Male, mi forgesas ĉion tiurilate — k ĝojas ĉe la penso, ke la insultintoj devis almenaŭ uzi esperanton por eldiri siajn malicaĵojn. Insultado forigas *fremdon.* Tio estas tre grava! ... Pripensu tion, Gek-doj. Fremdo estas pli malbona eco ol malestimo. Fremdo estas nerenversebla baro sen komuna lingvo, dum malestimo povas iafoje esti kaŭzata de kalumnio aŭ miskompreno k sekve foriĝas tuj kiam malaperas la kaŭzo. Fremdon forigas esperanto k tio estas netaksebla merito. Eĉ se mi havus nun la certon, ke neniam nia lingvo fariĝos ĉies posedaĵo, mi tamen nenial bedaŭrus esti dediĉinta al ĝi tempon k energion k daŭrigus la batalon. Plej alcelinde estas penadi por senĉese plilarĝigi sian horizonton. Esperanto jam nun donas tiun eblon. Krome la Zamenhofa artefaritaĵo fariĝis mia hejma lingvo, k la konstato, ke ĝi kvazaŭ fremdigas la francan lingvon en mia menso, estas por mi tute aparta, tre neordinara plezuro, kiun mi bedaŭrus ne ĝuadi.

Volante de nun esti nur simpla soldato en nia SAT-ana armeo, mi tamen sentas min pli forte ligita al ĝi ol iam ajn antaŭe k restas ĉiam preta batal-adi por ties sukceso. Sed en ĉi tiu kvazaŭa „cigna kanto“ mi deziras konvinki la junajn batalantojn pri tio, ke la fincelo devas esti nur flanka afero en iliaj zorgoj k esperoj. Insiste mi rediras: vi trovu en la agado mem, en la uzado mem de la lingvo la ĉefajn instigilojn por antaŭenmarŝi.

Se mi ne timus miskompreniĝon, volonte mi proponus, ke sur nian standardon oni skribu novan frazon, nome: *Ni estu unue esperantistoj, SAT-anoj.*

En mia penso tio signifas, ke oni ne povas esti konsekvenca anarkisto, komunisto, socialisto, ne celante detrui la lingvajn barojn, kiuj apartigas, fremdigas la homojn. Paroladi pri tutmonda unuiĝo de la laboristaro k obstine ignoradi esperanton, tio estas ĉu stulto, ĉu malsincero, ĉu kaŝa aŭ nekonscia ekspluatemo. Esti en SAT unue esperantisto, tio ne signifas, ke en sia partio, en sia sindikato oni ne devas esti ankaŭ tie unue partiano, unue sindikatano. Tio nur signifas, ke por akceptigi esperanton al niaj organizoj ni devas esti unuigitaj, k nia unueco povas esti garantiata nur se en

la esperantaj rondoj ni vole bridas niajn personajn politikajn konvinkojn. Se tion estus komprenintа la granda nombro da K-doj, kiuj aliĝis al SAT ekde ĝia fondiĝo, ĉi tiu 400-a n-ro povus esti eldonita 20 000-ekzemplere. Ni meditadu pri tiu fakto, se ni sincere deziras sukcese almiliti la laboristajn organizojn, por trudi al ili esperanton...

Sed, kiam oni prikonsideras la situacion, en kiu nuntempe baraktas la homaro, eble estus pli saĝe gratuli al si, ke nia gazeto povis atingi ĉi tiun 400-an numeron. Do, antaŭen! por ke ĉe la 500-a la estonta gvidanto povu paroli pli entuziasme. Kun neŝanceliĝa unuecemo k kun la certo, ke ili faras utilan k pozitivan laboron, la SAT-anoj spitu la batojn de l'sorto k antaŭeniru.

E. Lanti.

Kial SAT estu supertendenca?

Jam plurfoje la opoziciuloj demandis al mi, kial mi restas fidela al SAT k eĉ prenis sur min la taskon de regiona peranto. Dum pli ol unu jaro ili klopodis konvinki min pri mia „devo" eksiĝi el SAT k aliĝi al I.P.E.

Bedaŭrinde, por la opoziciuloj, iliaj motivoj ne estis konvinkaj. Same kiel iaj uloj en la kapitalista tendaro, ili dormigas sian konsciencon k pravigis sian ŝtelon de al SAT apartenanta mono per sofismoj. Efektive ili sukcesis nebuligi la cerbon al siaj adeptoj. Se oni antaŭ unu jaro parolis pri la ŝtelo, ili maltrankviliĝis k prefere silentis. Nun ili „laŭleĝigis" sian ŝtelon!

Ilia plej „trafa" motivo estas la „kontraŭrevolucia" rolo, kiun, laŭ ili, ludus SAT. Tra niaj vicoj fantomus ia nova ismo, kiu delogus nin de klasbatalo! Kiel veraj konservativuloj, ili konsterniĝas pri io nova. Ili eĉ ne konscias, ke ĝuste tio montras kompletan mankon je revoluciemo. Mi tiom interdisputis kun mia komfrakcio pri miaj motivoj resti lojala al SAT, ke mi sentas la bezonon eldiri ilin en „S-ulo" kun la espero, ke la eksterlandaj komunistoj, kiuj restis lojalaj al SAT, ankaŭ esprimos sian ideon, por ke ni klopodu starigi komfrakcion en SAT.

SAT ne estas klasbatala organizo, pretendas la opoziciuloj. Mi havas malan opinion. Por klarigi ĝin, estas necese iomete orienti nin. Klasoj estas grupoj da homoj, kiuj havas saman intereson, k klasbatalo estas la interpuŝiĝo inter tiuj interesoj. Laŭ Marks-a vidpunkto, klasbatalo do ankaŭ estas batalo inter du *posedantaj* klasoj, sed tio *nun* ne interesas nin. Por ni nur la batalo inter la kapitalista k laborista klasoj estas grava. Por ni la demando, *ĉe kiu flanko* ni batalas, estas la nure interesa. Jen la bazo de la tuta konflikto inter la diversaj tendencoj en la laborista movado. Tiu demando elkreskis tiagrade, ke ĝi fariĝis preskaŭ tragedio...

Al ĉiuj el ni estas klare, ke la klasbatalo havas *ekonomian k ideologian* flankojn. La ekonomian klasbatalon ni lasu al la politikaj partioj k al la sindikatoj. Al tiuj politikaj partioj, al tiuj sindikatoj, ankaŭ apartenas la SAT-anoj. Tie ili klasbatalas *ekonomie*, en SAT ili klasbatalas *ideologie*. En la ekonomia batalo nia Asocio ne povas ludi rolon, jam pro tio, ke al nia Asocio apartenas laboristoj ĉiutendencaj, k SAT tuj disfalus, se ĝi iel intermiksus sin kun la aferoj, rilatantaj al la politika aŭ sindikata movadoj. Tio estas tute klara, ĉar la SAT-anoj ne havas saman opinion pri la maniero, laŭ kiu la politika k sindikata batalоj devas okazi.

Estas grava eraro de la opoziciuloj, ke ili intermiksas ambaŭ flankojn de la klasbatalo. Rimarkinde estas tamen, ke la opoziciuloj, *kiel esperantistoj, kiel membroj de I.P.E.* partoprenas nur la *ideologian* batalon, se ili ne perdas sian tempon ĉe la batalo kontraŭ SAT. Ili almenaŭ neniam sukcesis pruvi al mi la malon.

SAT do nur ideologie povas klasbatali. Miaopinie, tiu ĉi flanko ne estas la pli malgrava. Nur malmultaj laboristoj estas klaskonsciaj, do revoluciemaj. Inter ni, esperantistoj, estas ankoraŭ tre multaj, kiuj ne konscias, do indiferentas pri la batalo por socialisma socio, ĉe kiu batalo esperanto ludas tre gravan rolon. Per la socialismo ni celas al sociordo, en kiu la produktado estos mondskale organizita, en kiu la homo ne estos naciano, sed unulingva terano. En tia sociordo, la ekonomia batalo inter la homoj ne plu ekzistos, nur la ideologia batalo pluvivos. Tian sociordon atingi ni povas nur, se la politika potenco estos en la manoj de la proletaro tutmonda k por tio nepre necesos la *unueco inter la proletoj ĉiutendencaj.*

Kiel komunisto mi opinias, ke tia unueco en la nuna tempo pli ol iam estas necesa. Por mi la gvidvortoj de Marks „Proletoj ĉiulandaj unuigu vin!" estas ne nur devizo, kiun oni per laŭta voĉo eldiru, sed cetere forgesu; ĝi ne estas por mi idealo, pri kiu oni nur revas, sed ĝi estas por mi nepra neceso, kvazaŭ matematika, al kiu mia klasa instinkto tiras min. Nu, *en SAT jam estas tia klasa unueco*, en embria formo; kial do mi eksiĝu? Kial mi aliĝu al organizo, kia estas IPE, kiu laŭdire ankaŭ volas la unuecon k *pro tio* faras sian eblon detrui SAT? Kial mi aliĝu al organizo, kiu volas trudi al aliaj *la* veron, en kies nomo oni mensogas, kalumnias, subfosas?

Kial mi restas en SAT? Jen mia respondo: Ĉar SAT en sia nuna formo estas la plej bona organizo, en kiu mi povas kontentigi mian sopiron al klasa unueco tutmonda.

SAT-ano 14 942 (Amsterdam).

POR NIA DISTRO

— Ne tro amu vian edzinon, vian kunulinon.

— Kial?

— Tial ke laŭ la Hegel-Marksa dialektiko ĉiu fenomeno naskas sian kontraŭon; tio estas universala leĝo. Sekve se vi amas vian kunulinon, tio povos nur naski en ŝi malamon al vi?

LA STOPADO AL LA BREĈO

Sumoj kolektitaj per la listoj 16–19:

1. Sovetio	mk. g.	40.–
2. Nederlando	mk. g.	15.38
3. Aŭstrio	mk. g.	13.–
4. Estonio	mk. g.	12.60
5. Germanio	mk. g.	8.11
6. Francio	mk. g.	5.77
7. Usono	mk. g.	2.10
8. Ĉeĥoslovakio	mk. g.	1.95
Sume:	mk. g.	98.91

Kolektiĝis per la listoj 1–15 (vd. la n-ron 390) sume **1095.22** *mk.g. Sekve la tuta ĝisnuna rezulto de la kolekto estas:* **1194.13** *mk.g.*

Apenaŭ 100 markoj kolektitaj dum periodo de d u o n a j a r o, el kiuj nur 60 mk. en landoj, kie SAT ekzistas laŭleĝe, tiu rezulto vere ne estas brila! Plej bone laboris, kiel entute ĝis nun, Nederlando, *k ĝi lasas longdistance malantaŭ si aliajn konkurantojn (Francio k Germanio, kiuj ĉi-foje malmulte kontribuis). El Svedio, Britio k div. aliaj landoj, antaŭe iom fervoraj, venis nenia sumo. Tamen la listo de landoj partoprenantaj altiĝis je 2 al* 21 *(aldoniĝis Estonio k Sovetio). –*

Por la novaj abonantoj, kiuj ne estas informitaj pri tiu „breĉo“, ni klarigu pri ĝia estiĝo. En la jaro 1930 ni liveris kredite niajn eldonaĵojn (gazetojn, librojn, insignojn ktp) al niaj Sovetiaj membroj. Dum pluraj monatoj CK. de SEU, kiu kaŝe preparis skismon en nia movado k estis nia reprezentanto por la tuta Sovetio, esperigis nin pri pago. Dume niaj ŝuldoj kreskis ĉe niaj presejoj en Parizo k Lajpcig. Tiuj firmoj bonvolis konsenti grandan krediton pro tio, ke ili sciis, ke ni havis en Moskvo pli ol sufiĉe por pagi al ili. (Je la 31. 10. 1930 nia konto tie sumis 12431 markojn germ. plus stoko da libroj, kiujn ni estis presigintaj en Moskvo.) Sed post la Londona Kongreso, kiam la Kongreso malaprobis la provon fari el SAT filion de Komintern k granda plimulto el la SAT-anoj eldiris sian deziron, ke nia Asocio restu kiel antaŭe libera de ĉiu ajn partio, tiam CK. de SEU deklaris, ke SAT fariĝis „kontraŭrevolucia“ organizo k sekve, ke estus krimo kontraŭ la proletaro pagi al ĝi eĉ kopekon. Per tiu fripona ago CK. de SEU metis nian organizon ĉe la rando de bankroto. Nur dank' al tio, ke kelkaj K-doj pruntedonis relative grandajn sumojn, ni povis eviti la bankroton.

Al tiu rabado de CK. de SEU aldoniĝis la skismo en nia movado k la terura senlaboreca krizo, kiu mizerigis tiom da bonaj, lojalaj SAT-anoj. Jen do, kial nia Asocio estas haltigata en sia evoluo; k ĝi povos reiri antaŭen nur kiam la „breĉo“ estos ŝtopita. Tial ni denove alvokas al la K-doj, kiujn ne trafis senlaboreco, ke ili helpu laŭpove por restarigi la financojn de SAT k ebligi, ke ĝi plenumu la taskojn, kiujn neniu alia Asocio povas plenumi.

D i r e k c i o d e S A T.

Por ŝtopi la breĉon!

19. listo.

17484 Delsen (Amsterdamo)	guld.	1.–
1162 Häckel (Leipzig)	mk.g.	2.–
17094 de Lange (Amsterdamo)	mk.g.	–.81
1275 Rummel (N. Y.)	dol.	–.50
17914 Veen (Alkmar)	guld.	–.27
17870 George P. (Zainvillers)	fr.fr.	10.–
10341 Kaiser (Paris)	fr.fr.	10.–

El la praktika vivo

Ekzistas „gvidantoj“, kiuj rekomendas al simplaj laboristoj lerni kelkajn fremdajn lingvojn. Tiaj „gvidantoj“ pruvas per tio, ke ili tute ne havas komprenon pri la animstato de laboristo, kiu ja plej ofte ne scipovas sian gepatran lingvon. Post la panakira laboro nur pene li okupas sin pri studo k laboro en la politika, sindikata, kultura k sporta movadoj. Krom tio li devus oferi tempon k energion por lerni fremdajn lingvojn. Tio estas por 90% de la laboristaro absolute ne ebla.

Kioman rezulton havas multjara studado de fremdaj lingvoj eĉ en gimnazio, montris la lasta mondmilito. Ĝis tiam en Germanio regis ĝenerale la opinio, ke kvarjara lernado de iu fremda lingvo sufiĉus, por bone interkomprenigi sin en la koncerna lando. Sed komence de la milito jam post la unuaj provoj montriĝis, ke nur tiuj sukcesis interkompreniĝi kun eksterlandanoj, kiuj vivadis en tiu fremda lando, aŭ kiuj aliel havis okazon post la studado praktiki buŝe la fremdan lingvon rekte kun personoj el tiu lando. Ĉiuj aliaj plene fiaskis.

Antaŭ la milito dum dek jaroj mi klopodis lerni la francan lingvon, fordonante mian tutan liberan tempon. Mi lernis per multaj lecionoj ĉe francoj, ĉe pastroj, ĉe aliaj personoj, laŭ diversaj „famaj“ metodoj. Kvankam en nia vilaĝa lernejo mi estis la unua en la klaso, tamen nur malfacile mi progresis kiel plenaĝulo poste en la studado de la franca lingvo. La kaŭzoj estis diversaj. Malgraŭ okjara vizitado al elementa lernejo mi ne scipovis la gramatikon de la germana lingvo; ekster la lerneja tempo mi aŭdis k parolis regionan dialekton. Post penega laboro en karbminejo ĉiuj fortoj de la korpo estis elĉerpitaj k en tia stato ankaŭ la cerbo ne plu emas akcepti ion. Sed malgraŭ la malfacilaj cirkonstancoj mi lernis k lernadis. Post dek jaroj mi scipovis en la franca lingvo eble la saman kvanton, kiun mi poste lernis en esperanto dum unu jaro.

La mondmilito eksplodis. Tiam mi jam dum unu jaro loĝis en la industriurbo Eseno (Essen). Mia bataliono, kun kiu mi marŝis al Francio, konsistis el mil iamaj aktivaj soldatoj, nur Esenanoj en aĝo de 32-a ĝis 39-a jaro. Fine de septembro 1914 ni estis en la franca urbo Sedan. Iun tagon nia bataliono marŝis al la najbara urbo Donŝeri (fr. Donchery). En iu strato de la parte detruita urbo ni haltis k kunmetis la pafilojn. Niaj oficiroj iris en domon. En ĝardeno apud la strato laboris maljuna franco. Mi alparolis lin. Li venis ĝis la barilo k respondis miajn demandojn. Subite mi aŭdis voki mian nomon. Mi jam timis, ke iu superulo estus rimarkinta min en rilatoj kun la franco, ĉar estis malpermesite al ni interrilati kun la „malamika loĝantaro“; mi turnis min al la pafiloj, sed mi ne respondis. La vokado ne ĉesis, ĝis superulo alkuris. Li alkriis min: „Ĉu vi ne povas aŭdi? La oficiroj bezonas vin!“ Elirinte el la vicoj mi vidis, ke la adjutanto de nia bataliono staris ĉe la fenestro de la unua etaĝo. Li mansignis al mi, ke mi rapide venu. Alveninte tien la majoro klarigis al mi, ke ni staras en la ĉambro, en kiu sidis Napoleono la III kun Bismark en la jaro 1870 dum traktado pri la kondiĉoj de la kapitulaco, k ke oni volonte scius detalojn pri tiu okazintaĵo de la maljuna francino, kiu staris meze de la oficiroj. Poste la oficiroj demandis, mi tradukis k la francino respondis. Interalie ŝi rakontis, ke ŝi tiam (do en 1870) kiel junulino devis kuiri fortan kafon por Napoleono, kiu donis por kelkaj tasoj da kafo kvar orajn 20-frankojn monerojn, kiujn ŝi kun fiero montris al ni. Ili pendis en kadro sub vitro sur muro de la historie fama ĉambro, kie la tablo k du seĝoj staris sur la sama loko kiel en 1870. Pri Bismark ŝi ankoraŭ koleris, ĉar por li ŝi devis aĉeti, buĉi k kuiri kokinon. Bismark poste pagis al ŝi por la tuta laboro unu frankon.

Kvankam ĉiuj oficiroj devis lerni fremdajn lingvojn almenaŭ dum kvar jaroj k kelkaj oficiroj de nia bataliono en civila stato havis altrangan funkci-

on, tamen la tuta studado ne sufiĉis por poste interkomprenigi sin per franca lingvo. Kaj mi devis foruzi la liberan tempon dum dek jaroj por lerni nur unu fremdan lingvon, kiun mi jam post kelkaj jaroj forgesis. Kiom da jaroj mi bezonus por lerni tri aŭ kvar naciajn lingvojn apud peniga laboro en fabriko aŭ minejo. Eble iu kontraŭas min per la argumento: „Sed ne ĉiuj laboristoj lernas lingvojn tiel malfacile kiel vi; kelkaj eĉ rapide lernas lingvojn!“

Mi respondas: Ne ĉiu scipovas bone fremdan lingvon, kiu asertas tion. Tiurilate mi travivis malĝojigajn spertojn. Jen unu ekzemplo el multaj: antaŭ du jaroj ni bezonis ekzaktan tradukon el la rusa lingvo. En Eseno estas multaj, kiuj parolas ruse. Kelkaj lernis la rusan lingvon dum la kaptiteco en Rusio mem, aliaj eĉ naskiĝis tie k estis en rusaj lernejoj, sed ĉiuj rifuzis la tradukon, kiam mi postulis bonan, seneraran laboron.

Konsentite, — kelkaj personoj lernas rapide lingvojn. Sed ĝuste tion ni ja ne volas. Ni ne klasbatalas por poste denove starigi klasojn en la proletaro mem. La tutmonda interkompreniĝo ne estas privilegio por kelkaj, sed tio estas afero por ĉiuj laboristoj. Por tiu celo tute ne taŭgas la deviga studado de tri aŭ kvar lingvoj naciaj, kiu restas senrezulta malŝparo de tempo k energio. Prudentaj proletoj lernas esperanton k praktike uzas ĝin en la klasbatalo sur la tuta tero.

J. Burger, 601 (Essen).

„S-ulo“ — la amplekssspirita

Jen gazeto por klerigi k kulturi la proleton! Dum kelkjara ĝia legado mi estas lerninta multe pri la mondo k ĝiaj surloĝantoj ekster la urbeto, kie mi lokiĝas. El la kolonoj de „S-ulo“ mi lernis pri la kutimoj k moroj de alilandanoj. Mi nun ekkomprenas, kiel k kial ili sintenadas al diversaj aferoj malsame kiel la angloj (mi loĝas en Anglio). Iom-post-iome mi kolektis ideojn pri kulturaj moroj de diversaj rasoj k popoloj.

Uragano nun furiozas kontraŭ SAT. SAT, se ĝi restus fidela al la celoj laŭstatutaj, transvivos la ŝtormon. Nuntempe nenio estas certa. Multaj klerigaj asocioj jam estas pereintaj. Ĉu SAT pereos? Mi esperas, ke „ne“. Sed, eĉ se en ekonomia mondkrizo ĝi forvelkus, tamen ree aŭ SAT aŭ simila organizo certe estos restarigita. Kial? La respondo estas facile direbla: — Ni batalas por io, kio diferencigas nin el la bestoj, por „klera k kulturita spirito en sana korpo.“ Tia vivstato ne estas havebla por la proletaro sub kapitalismo. Do ni devas batali. Sed, dum batalado *ni ne forgesu la celon preter la batalo.*

Ni nur „rajtas“ al la belaĵoj, al la kulturaj plezuroj de la vivo, se ni povas uzi k kompreni ilin. Aliel, kiam post sanga batalo ni ekalprenus la delonge alsopiritajn ĝuojn, ili en niaj fingroj polviĝos. Ni ne kapablus, spirite, teni ilin.

Finfine, ni laboras por leviĝo al pli alta ŝtupo de homara kulturo. Partianoj foje — ne, ofte — forgesas tion en la misia fervoro de siaj „denuncoj“ kontraŭ SAT k K-do Lanti. Estas necese kompreni la vidpunkton eĉ de malamikoj. Estas urĝe pli necese kompreni la etajn diferencaĵojn, kiu faletigas la iradon antaŭen de la laboristaro. Do, vivu „S-ulo“ — la klerigilo; k dankojn al la ĝisnuna gvidanto, K-do Lanti.

SAT-ano 17 040 (Anglio).

Kial k kiel ili fariĝis esperantistoj k SAT-anoj

Proletoj de la mondo, unuiĝu!

Pli ol okdek jaroj jam nun pasis, depost kiam nia majstro Karlo Marks elsendis tra la mondo sian flamantan alvokon: „PROLETOJ DE LA MONDO, UNUIĜU!“ Tiu alvoko, en la komenco soninte kiel voko de solulo el dezerto, tamen iom post iom trapenetris la en malklero k mizero vivantan laboristaron. Nuntempe la unuiĝeco estas fakto, kvankam pli malpli bone komprenata k aplikata en la diversaj landoj.

Sed tutmonda unuecfronto laborista ne estas ebla, sen racia solvo de la lingvoproblemo. Certe Karlo Marks, kiam li elsendis sian devizon, ne opiniis, ke nur sin organizu la gvidontoj laboristaj; male li diris: PROLETOJ DE LA MONDO, UNUIĜU! Tiu alvoko signifas, ke la laboristoj, la proletoj, en la diversaj landoj unuiĝu, k poste interrilatu kun siaj samklasanoj en la aliaj landoj. Ne sufiĉas, ke oni estiĝu simpla ano de organizo, sen eblo kompreni la samsortanojn el alia parto de la mondo, ne sufiĉas pagi kotizon al iu Internacio, kies ĉefoj pli malpli bone povas havi kontakton kun alilingvanoj, ne, tute ne, la sola solvo estas, ke la anoj en la organizoj mem efektivigu tian kontakton. Unuiĝo estas interrilato k kontakto.

Ni esperantistoj metas ankoraŭ unu devizon al tiu de Karlo Marks. Nia devizo estas: „ESPERANTO JE LA SERVO DE L'TUTMONDA PROLETARO.“ Ni akceptas la plenan konsekvencon el la alvoko pri tutmonda unuiĝo. Esperanto estas por ni same memevidenta, same necesa afero, kiel la problemo pri organiziĝo.

Por ni esperantistoj ne ekzistas limoj de landoj, nek de lingvaj teritorioj. Ni estas unu k sama popolo. Ni ne sentas diferencojn de gento, nacieco aŭ raso. Same facile ni intertraktas kun samideanoj el Honolulo k Ŝanĥajo kiel el Parizo k Stokholmo. Ni havas la plenan eblon interkompreniĝi. Kaj tiun eblon ni volas meti je la servo de la tutmonda proletaro.

La mondskale okazanta laboro de la laboristaro estus ege plifaciligita, se nia ideo estus same disvastigita, same agnoskita, kiel nuntempe la ideo pri unuiĝo de Karlo Marks. Se la devosento lerni esperanton estus same vigle sentata kiel la sento aniĝi al fakorganizo aŭ al politika organizo, ni havus plenan eblon meti nian lingvon je la servo de la proletaro tutmonda. Estas manko en la edukado de la nuntempa gvidantaro laborista, ke ili ne klare vidas la bezonon de universala lingvo, k agas por akiri al la proletaro tiun necesan lingvon.

Nu, ni estas la salo en la vivo de la homaro. Ni estas semantoj. Persiste k insiste ni semu niajn semerojn. Fine ni venkos! Memoru ni la strofon de nia dua majstro, d-ro Zamenhof, en kiu ni legas:

„Ni semas k semas, neniam laciĝas,
Pri l'tempoj estontaj pensante.
Cent semoj perdiĝas, mil semoj
perdiĝas, —
Ni semas k semas konstante.“

Ernesto Eriksson, 11 020 (Stokholmo).

Mia esperantista vivo

Jam multaj K-doj rakontis, kiel ili fariĝis esperantistoj. Nun ankaŭ mi intencas priskribi mian esperantistiĝon. Sed mi ankaŭ aldonos rakontadon pri mia ĝisnuna esperantista vivo.

De 1923—1926 mi estis ŝuista lernanto en mia naskiĝ-urbeto *Bad Iŝl* (Ischl) en Aŭstrio. Estis dum tiu tempo, en februaro 1926, ke mi vidis afiŝon, per kiu estis anoncita esperanta kurso de „K-do“. Leginte ĝin mi tuj pensis: Jen afero por vi. Iom timeme mi sidis dum la unua leciono inter la pli ol 20 ĉeestantoj. Ili estis grandparte oficistoj, k tial mi sentis min iom malkomforte kiel ŝuista lernanto.

Post kelkaj lecionoj la instruanto jam uzis min kiel taskokorektanton. Tio iom ĉagrenis la okulvitrumitojn. Ilia komence fervora lernemo ne estis bazita sur kompreno pri la signifo de esperanto por la laborista klaso; tial iom post iom la kursanaro malplimultiĝis. Kaj finfine okazis la disfalo de la kurso. Kun du K-doj mi daŭrigis fervore la lernadon. Tute malspertaj, malkomprenemaj pri lingvaj

aferoj, kiaj ni estis, ni bezonis unujaran penigan lernadon, antaŭ ol ni parolkapabliĝis.

Atentigite pri SAT de nia iama instruanto, du el ni tuj aliĝis. Ni aranĝis kursojn k baldaŭ fondis A.L.L.E.-grupon. Lastatempe senlaboreco de preskaŭ ĉiuj el niaj membroj tre malhelpis nian agadon. Kelkaj forlasis la urbeton k finfine ankaŭ mi formigris el Aŭstrio. Vane mi ĉirkaŭvagadis serĉante laboron. Finfine mi migradis tra Germanio al la SAT-Kongreso en Amsterdamo. Mia ĉiama deziro povi partopreni mondkongreson de prolet-esperantistoj efektiviĝis. La vivado inter klasfratoj el proksimaj k malproksimaj partoj de la mondo estis por mi impresplena, entuziasmiga travivaĵo. La interkompreniĝ-facilo per esperanto eĉ por simplaj laboristoj klare montriĝis tie al mi. Dum ekskurso mi konatiĝis kun angla K-do, kiu venigis min kun si ĉi tien, al Anglio.

Antaŭ ol mi veturis Anglion, mi partoprenis la malfermon de la Esperanta Domo en Arnhemo k partoprenis la sekvantajn kursojn por komencantoj k progresintoj, gviditajn de pastro Ĉe mem.

Tie instruiĝante pri tiu bonega instrumetodo, mi tuj sentis: jen la solvo de la ĉiam kapromppa problemo — kiele instrui esperanton sukcesplene?

Ankaŭ en la Esperanta Domo mi pasigis belan spertigan tempon. Ĉeestis tie ankoraŭ kelkaj SAT-anoj, inter ili K-do Tordarson el Islando. Nun mi jam pli ol unu jaron estas en Anglio. Lastan vintron k nuntempe mi instruas esperanton. Tial ke mi ne scipovas la anglan lingvon, la Ĉe-metodo estas por mi neevitebla necesaĵo. Krom en Leĉŭort (Letchworth), kie mi loĝas, mi instruas nun ankaŭ en najbara urbo. Unue tie la neŭtraluloj intencis aranĝi kurson kune kun la tieaj SAT-anoj, k mi devus esti la instruanto. Interalie la sekretario de la neŭtrala grupo skribis al mi: „... ni ankaŭ estas socialistoj." Nu, kiam tiuj „ankaŭ-socialistoj" konstatis, ke por mi la batalo por socialismo, la klasbatalo, ne estas amatora afero, ili retiris sin k aranĝis solaj kurson. Sed ni sukcesis sen ili. En mia kurso estas 12 anoj (ĉiuj K-doj), en tiu de la „ankaŭ-socialistoj" *nur 3.*

Mi jam multe vojaĝis en Anglio (ĉefe motorcikle) k vizitis laboristajn k neŭtralajn grupojn. Laŭ invito de la loka B.L.E.A.-grupo mi veturis al Sŭindn (Swindon) por instrui esperanton dum 5 tagoj al ĉ. 50 Gek-doj. Pli ol 30 el ili estas grupanoj, sed nur unu (K-dino) estas sufiĉe parolkapabla. Karakterize estas, ke ili estas des pli kontraŭaj al SAT, ju malpli ili estas pri ĝi informitaj. Precipe la grupkomitatanoj estas fervoraj SAT-kontraŭuloj. Similan staton mi konstatis plurfoje. Tio estas facile komprenebla, se ni konsideras, ke B.L.E.A. nun ja estas sekcio de la I.P.E. Per la legado de la „Ruĝa Esperantisto" (monata anglalingva organo de B.L.E.A.) la anoj ja ricevas la „ĝustan" informon pri SAT.

Malgraŭ ĉio!

En la dudek-naŭa ekflagris la krizo,
Instruas nin ekonomiaj tabeloj;
Kaj ĝi profundiĝis sen kompromiso
En trideka, tridek-unua kruelaj ...
Sen kompat', kulminante, la tridek-dua
Akumulis mizeron kun vipo detrua.

Nova jaro — krepusko sur griza ĉielo —
Sed proletoj inertaj sub prem' de
l'fatalo.
Krima malunuec' estas bar' al ribelo,
Al la lukt' kontraŭ ekspluatant'
Kapitalo.
Jen akuŝis ankoraŭ Mizer' tridek-trian,
Sin defendi elvokas proleton konscian.

En la dudek-naŭa ekkrevis insido,
Dum kongreso impona ĉe Lajpcig
de SAT,
En trideka firmiĝis skismula avido,
Furiozis ŝakala atak' kontraŭ frat'!
Kaj en tridek-unua, ĉe Amsterdamo,
Por sankcii la rompon — okazis
la samo.

Al la krizo en mond' aldoniĝas
monrabo,
Ŝiris vundojn dolorajn ĉi lasta dujaro,
Sed burĝonojn jam freŝajn ĝermigas
SAT-arbo,
Disvolviĝas ekiro, penetro, refaro.
Laŭ la plan' de raci' nian sulkon
ni fosas,
Inter rifoj danĝeraj sekure ni krozas.

Se de 300 ĝis 400 ni nombris kun peno,
Ne forskuis nin tamen bloveg', uragano.
Ho! formortos multiuj dum iro k veno:
Nia SAT pluekzistos kun sia organo!
Ĉar ide' ĝin vivigas. Kun verv'
de junulo
Al kvincenta ekpaŝu do, „Sennaciulo"!

N. Bartelmes (1768).

En la novembra „R.E."estas longa kalumnia artikolo pri mi. Al la B.L.E.A.-estraro ja tre malplaĉas, ke ĉie k ĉiam mi vendas „Manifeston de la Sennaciistoj" k varbas por SAT. Krom tio mi estas kompartiano k ne sufiĉe ortodoksa, jam tial ĉar mi ne konsentas al la fiagoj de la C.K. de SEU. Interalie ili riproĉas al mi, ke mi foriris el Aŭstrio, pro timo antaŭ la tiea akra klasbatalo, k ke anstataŭ foriri mi devus resti hejme k fari PEK-laboron. Sed aginte malbone, fripone (laŭ ili), mi do pekis, sekve mi ja estas „PEKulo".

Memkompreneble plaĉus al tiuj uzurpulaj I.P.E.- k ties sekciaj gvidantoj, se la esperantistaj K-doj same nur interrilatus pere de gvidantoj k delegitoj, kiel okazas ĉe la partioj per la poliglotaj gvidantoj. —

Por vera klasbatalanto estas ĉie agitlaboro, estas ja tiom da farenda instrua, organiza k varba laboro en ĉiuj landoj k precipe en Anglio, kie la larĝaj laborist-amasoj ankoraŭ estas infektitaj de burĝismo, konservatismo k indiferentismo por serioza, senkompromisa batalo kontraŭ la kapitalismo.

Finante mian koncizan rakontadon mi sciigas al la esperantista K-daro tutmonda jenan mian decidon:

Konsciante pri la neceso de esperanto por la mondproletaro en ĝia batalo por unuiĝo k liberiĝo k konsciante pri la ignorado de la mondlingva problemo fare de la laboristaj gvidantoj, mi decidis dediĉi miajn kapablon k energion precipe por la laborista esperanta movado, k tial ke ĉefe mankas bonaj instruantoj, k ĉar mi dank' al la Ĉe-metodo sukcesas instrui kun konsiderinda sukceso, mi ĉefe laboros en tiu rilato.

K-doj, ni unuiĝu en la batalo kontraŭ naciismo, patriotismo, religio k ĉiuj alispecaj servantoj k subtenantoj al la ĝisradike ekstermenda kapitalisma sistemo. K-doj, ni laboru senlace por la disvastigo de esperanto inter la mondproletaro. Ni pliaktiviĝu en la laboro por refortigo k antaŭenirigo de SAT!

Joĉjo Brukenberger, 9 877 (Letchworth).

Kiel mi fariĝis esperantisto

Vidinte en „La Lernanto" skribaĵojn sub la supra rubriko, en mi vekiĝis deziro provi priskribi, kiel mi fariĝis esperantisto, kiel mi poste fondis grupon k nun estas kursgvidanto. Okazis jene:

Estis bela, sunplena vetero. Ni, K-do Georgo (Yrjö) k mi, sidis sur bordo de iu el dekmiloj da lagoj de Finlando (en Finlando estas 61 963 lagoj) k sunbruniĝis k fiŝkaptis per la hokkaptilo. Ni ambaŭ estis junaj, 19-jaraj laboristoj k havis libertagon, ĉar estis dimanĉo, k uzis ĝin por refreŝiĝi. Ni sidadis k babiladis, dum la suno bruniĝis la haŭton k la perkoj iam k tiam ekmovis la surnaĝileton.

Ĉar la fiŝoj ne montris sin tre emaj kapti la hokon, komencis Georgo, kiu havis lernolibrojn en esperanto, kapti min en la reton de esperantistoj. Sed mi havis ankaŭ miajn proprajn antaŭjuĝojn k ne estis tiel facile atingebla. Homoj ja ĝenerale estas tiaj, ke ili ne facile akceptas ion bonan, kion oni trudas al ili. Oni devas preskaŭ devigi ilin al tio k mi ne estis eksterregululo. Krome mi havis leteran kurson en la angla lingvo k estis ensorĉita de ĝi.

Li parolis pri facilo de esperanto ktp. Sed mi, sciante nenion pri esperanto, opiniis absurdaĵoj ĉiujn artefar-

itaĵojn. Mi diris, ke laboristo ne havas tempon por perdi ĝin per la lernado de sensencaĵo, el kiuj li nenion profitos. Georgo estis komencanto k sciis paroli nenion pri laborista esperantismo, nek pri la devo de ĉiu laboristo lerni esperanton. Tamen mia intereso vekiĝis k reveninte hejmen, mi pruntepetis de li la lernolibrojn por konatiĝi kun ili. Sed mi konfesas, ke nur tial mi ilin pruntepetis, ke la afero ekŝajnis al mi io kurioza k ne tial, ke mi ĝin konsideris kiel ion atentindan aŭ esplorindan. Mi estas certa, ke ankoraŭ nun miloj da laboristoj opinias tiel. Sed tuj, havante la librojn k iom studinte la lingvon, mi estis tute kaptita de ĝi; mi do estis en la reto. Mi ne povas diri, kiel ĝi okazis, sed mi entuziasmiĝis fortege. Mi ekkomprenis, kiel malfacilega vere estas la angla lingvo, komprenis, ke neeble estas ellerni ĝin memstare, kiel mi provis, aŭ atingi eĉ ioman kapablon legi k skribi.

Mi loĝas kampare, en vilaĝo nomata Orivesi. Kaj tiam, kiam tio okazis, antaŭ ok jaroj, estis neniu esperantisto en la vilaĝo, krom Georgo, kiu estis komencanto. Do mi devis lerni memstare. Sed tio ne malhelpis. Kompare kun la angla, esperanto estis facila. Mia fervoro estis tiel granda, ke ne pasis longa tempo, ĝis mi jam povis legi k korespondi. Ĝis nun mi ricevis nenian instruon en la lingvo, sed tamen mi nun instruas ĝin al 23 Gek-doj.

Ankaŭ mi propagandis, k kelkaj K-doj aĉetis lernolibrojn, sed ili ne havis fortojn por daŭrigi la lernadon. Nun mi sukcesis interesi multajn Gek-dojn, k ni decidis fondi grupon. Mi anoncis kunvenon en la Laborista Domo, k rezulto estis, ke je la 27-a de oktobro ĉi-jare fondiĝis laborista esp. societo en Orivesi, kun 23 anoj. Al ili mi nun devas instrui la lingvon. Kompreneble mi ne estas tro kompetenta, sed mi estas la sola en la loko, kiu iom scias la lingvon k tial ĝi estas mia devo. Ni fosu nian sulkon; ĉiu laŭ siaj fortoj.

Estas bedaŭrinde, precipe al kamparanoj, ke finlanda publika Radio estas tiel reakcie estrata, ke ĝi, malgraŭ tio, ke en- k eksterlandaj esperantistaj organizoj k individuoj bombardis ĝin per petleteroj, aranĝis nenian instruon aŭ priparolojn en esperanto. Tiaj faciligus la lernadon. Ankaŭ tio montras, kiel indiferenta la burĝaro estas rilate esperanton. Tiom pli insiste ni, laboristoj, devas batali por la tutmonda lingvo.

Al mi esperanto jam nun donis multe. La tempo, kiun mi bezonis por la lernado, tute ne vane perdiĝis. Ofte nun, kiam mi estas senlabora, esperanto estas la sola konsolanto, la sola, kiu ankoraŭ igas min kredi al estonto, en tiu ĉi monotona senlaboreco. Ricevinte mian gazeton *Sennaciulo* k legante ĝin, mi sentas min feliĉa pro tio, ke mi scias esperanton k per ĝi ricevas verajn informojn pri suferoj k bataloj de alilandaj samklasanoj. Tiam mi sentas, ke mi ne estas sola, sentaŭga forĵetindulo, sed unu radeto en la maŝino, kiu produktas por la emancipiĝo de l'proletaro.

Mi esperas, ke mi, malgraŭ la senlaboreco, povos pagi la kotizon k ricevi *Sennaciulo*-n ankaŭ por la venonta jaro.

Nov. 1932. *W. Wilkman, 17 896 (Orivesi).*

Multaj esperantistoj forgesis aŭ tute ne konas ĉi tiujn konsilojn.

Sed se oni trovas, ke la esprimado en esperanto estas ankoraŭ iom pli longa ol ĝi devus esti ideale, tiam oni ne forgesu, ke sendube la lingvo kun la tempo iom ŝanĝiĝos, tiel same kiel ĉiu alia lingvo. Post kelka tempo, kiam la lingvo estos ĉie enkondukita, kiam la facila ellerneblo k rekoneblo de la vortoj ne estos jam tiom grava, tiam oni komencos iom post iom enkondukadi kelkajn mallongigojn.

L. L. Zamenhof, 1892.

*

Ĉie, kie la senco permesas, mi preferas formojn pli mallongajn.

L. L. Zamenhof, 1902.

*

Tiujn konsilojn de la Majstro ni zorge aplikas k la rezulto estas, ke tia senpezigo al la lingvo ebligas meti en la gazeton pli da materialo. Ni taksas, ke tiu nia farmaniero, inter la 300—400-a n-roj, ŝparigis lokon por enmeto de materialo, povunta plenigi ĉi tiun 16-paĝan n-ron. Sekve nia senbalastigo profitigis la abonantaron en du jaroj je 16 senpagaj paĝoj . . .

Por ke „La Nova Epoko" pluvivu!

K-do Roulman, Aulnay-s. Bois *fr. 14.50*

K-do Chiland, Paris *fr. 10.—*

DE NIAJ SOVETIAJ AMIKOJ

. . . 17—XI—32.

Kara Kamarado,

Estis ja granda surprizo k ĝojo ricevi la vian sendaĵon — k mi ankaŭ akceptas vian riproĉeton. Sed mi silentis, mi ĉesigis ĉian esperantan agadon, tial ke mi plene konscias, ke nun ne ekzistas la ŝanco kontraŭstari sukcese al la fuŝuloj k lakeoj el Moskvo. Mi preferas silente atendi pli favorajn cirkonstancojn. Ili venos k la karieristoj de la CK. de SEU ne eterne povos apliki siajn sensencajn k krimajn direktivojn. Ilia sinteno kontraŭ SAT estis ja krima, sed ili eĉ pli krimas kontraŭ esperanto mem. Fakte nun ili bremsas la movadon. Ne kredu, ke mi pro malŝato al ili troigas. En la ruslingva organo de SEU, n-o 6, 1932, troviĝas letero de Drezen al Leningrada K-do, kiu estas tre signifa. Jen mi tradukas por vi kelkajn partojn:

„Se siatempe efektiviĝus la direktivo de la Ukraina komjunular-unio, kiu devigis preskaŭ ĉiujn siajn membrojn ellerni esp-on, ni post unu jaro estus devigataj eldoni tioman kvanton da esp. literaturaĵo, kiu ukrainigus nian esp-on k preskaŭ neniigus la signifon de la disvastigo de esp-o en aliaj landoj, kiel ekzemple Argentinio, Ĉilio, Danio k. a.

— — —

„Nur ĉe la kondiĉo, ke en la eksterlando la esp-o-movado estos pli forta ol la nia, sovetia, nur tiam ni devos pensi pri metodoj de rapidigo de la nuntempe ekzistanta ritmo de kresko k disvastigo de nia movado en USSR. . .

„. . . La dua kvinjara plano devas esti por ni la periodo, kiam ni sufiĉe ekposedos la marksismajn k leninismajn principojn de la konstruo k evoluo de la internacia lingvo, preparos sufiĉajn kontingentojn de novaj laborantoj, reinstruos niajn malnovajn kontingentojn, rilate al la kondiĉoj de nia laboro. Tiam ni ekpovos dum la tria kvinjarplano jam . . . aliri dense la solvon de la demando . . ."

Legante tian lakeaĵon, min ŝancelis jen kolero, jen rido. Oni ja koleras, konstatante, ke junkomunistoj volas amase lerni nian lingvon k CK. de SEU malhelpas al tio. Kaj ĉu ne estas ridiga la pretendo, ke esp-o devas unue disvastiĝi en Ĉilio k Danio, antaŭ ol

la Sovetia laboristaro ĝin ellernu? Ĉu ni devis ankaŭ atendi, ke en la eŭropaj landoj la revolucio estu farita por detrui la caron k forpeli Kerenskion? Kaj tia ulo kuraĝas paroli pri „leninismo“ k forgesas, ke en nia preskaŭ 100-genta unio esp-o estus potenca unuecigilo.

La klarigo pri tia stato en nia lando estas simpla. Ĉe ni, kiel ĉe vi, la partigvidantoj malsimpatie aŭ indiferente rilatas al esp-o. Sed por kuraĝi kritiki tian sintenon ĉe la estroj de Komintern, necesus havi „puran ĉemizon“, dum la karieristoj el la CK. de SEU havas kiel zorgon kaŝi sian filistrecon k esti ĉiam tre „ortodoksaj“, ĉiam sekvi tute rekte, aŭtomate la linion, difinitan de nia burokratiĝinta partio. Sed legante viajn artikolojn mi ĝoje konstatis, ke vi mem vidas klare la situacion ĉe ni.

— — —

ANIMSTATO

... 12–IX–32.

„Nun mi volas iom skribi pri miaj propraj pensoj. Mi ne malesperiĝis, sed ankaŭ espero ne ŝajnas al mi sufiĉe proksima. Min regas ia indiferento. Multon mi volas fari k tamen ne faras. La kaŭzojn mi ne povas elklarigi, sed simple konstatas, ke mi ne havas emon por labori. Por skribi artikolon, mi ĉiun fojon devas persiste instigadi, kvazaŭ perforti min. Min multe interesas, kiel vi aŭ iu al vi proksima faras sian laboron. Ĉu „S-ulo“ aŭ „La N.E.“ ne povas helpi al multaj, kiuj estas en simila stato kiel mi? Donu lokon al humorriĉaj rakontoj, donu la parolon al verkistoj tutmonde konataj, al filozofoj k sciencistoj. Ili montru al ni vojon al luma, celhava vivado.

„Montru al ni, ke ekzistas homoj bonaj, honestaj k sinceraj, kiuj laboras por la bono de l'tuta Homaro. Ilia aneco al ia sekto ne malhelpu al ni ĉerpi el ili ion bonan k utilan por la homoj. Suno ja lumas por ĉiuj. Ni estu pli proksime al la suno. Pli proksime al la Naturo. Sed por tio necesas optimismo, forta optimismo.

„Per nia komuna agado en SAT ni flegu, fortigu la optimismon. La GeSAT-anoj portu la lumon en la tuta mondo. Finfine ni devas venki. Kiam? Neniu scias.

„Man-ĉe-mane ni batalu kontraŭ malhonestuloj; ni vidigu blindulojn, eduku fanatikulojn. Sed ne ekzistu devigo. Lenin diris:

Ni ne intencas per bastonego peli homojn en paradizon.

„Ankaŭ ni memoru jenan eldiron de Trocki: *El cento da boatoj oni ne povas konstrui eĉ unu vaporŝipon.*

„Do SAT altiru al si nur la plej bonajn elementojn. Nin ne logu famuloj; aŭtoritato por ni ne estu decidiga, tamen ni alte taksu homon sinceran k sindoneman. Mi kredas, ke multaj Gekdoj el la tuta mondo sampensas kiel mi, sendepende de tio, ĉu ili apartenas aŭ ne al komunista aŭ socialista partioj.

„Ĝisnuna agado de la Direkcio de SAT estis sendube bona, sed nun ja la tempo estas alia, do alia ankaŭ devas esti la vojo. En niajn vicojn venu freŝaj fortoj. Almenaŭ daŭre kontraŭbatalu la dogmemon k fanatikon.“

Kontraŭmilita Kanto

Laŭ la konata angla melodio: „It is a long way ...“

* *Ĉu vi iam plu militos?* –
:/: Tute certe ne!
* *Ne se car' aŭ reĝ' incitos?* –
:/: Tute certe ne!
* *Ne se pastro eĉ invitos?* –
:/: Tute certe ne!
* *Kion diros vi, se registaro ĝi, vin ordonos al batal'?*

:/: Ni respondos firme, klare, sen ia tremo ĉe voĉ':
„La financistoj mem avare en diboĉ',
Ĉiam ŝtelis – rabis – fuŝis, en ĉiu lando la sam';
Do, ili mem mortigu sin, en sia sanga flam'.“

* *Ĉu vi havas patrolandon?*
:/: Jes! tra tuta mond'.
* *Ankaŭ kamaradan bandon?*
:/: Jes! tra tuta mond'.
* *Ankaŭ faras propagandon?*
:/: Jes! tra tuta mond'.
* *Pretas la respond', tra tutproleta mond', se milito venos plu?*

:/: Ni respondos firme, klare, sen ia tremo ĉe voĉ':
„La financistoj mem avare en diboĉ',
Ĉiam ŝtelis – rabis – fuŝis, en ĉiu lando la sam';
Do, ili mem mortigu sin, en sia sanga flam'.“

Alb. Dean (15 312).

* = solkante. – :/: = ĥore.

K-do Skripnik propagandas esperanton

Jen antaŭ ni estas dika ukrainlingva libro „Nacia problemo“. Tio estas kurso pri nacia problemo, studata en komunistaj superaj lernejoj k sovetaj partilernejoj. Ĝi estas krestomatie kompilita de B. Borev, 3a eldono, eldonejo „Proleto“ en Ĥarkovo, 1932. El la antaŭparolo al la 3a eldono ni ekscias, ke ĝi estas kompletigita per kelkaj novaj ĉapitroj (nomataj en la libro „temoj“). Inter ili per la 4a temo: „Lenina meto de la problemo pri nacia kulturo dum diversaj etapoj de la historia evoluo“. En § 4 de la temo kun la subtitolo: „Lingva problemo ĉe Lenin k Stalin“ inter fragmentoj el verkoj de tiuj ĉi proletgvidantoj sur paĝoj 76–77 ni trovas fragmenton el la verkaro de K-do Skripnik. La fragmento temas pri esperanto k sennaciismo. Ĝi estas parto de la artikolo „Esperantigo aŭ ukrainigo“, jam konata al niaj K-doj (vd. „S-ulo“n n-o 309, p. 529). Ĝi ne estas tre favora por nia movado k traktas ĝin el nacia vidpunkto. Sed la fakto mem, ke traktante pri nacia problemo oni bezonas jam mencii nian movadon, pruvas nian kreskon. Krome sendube ĝi havas grandan propagandan signifon. Jam multaj personoj sciiĝos pri nia lingvo el la 2-a volumo de Skripnik-verkaro, kie la artikolo estas represita entute, k ankoraŭ pli grandan rondon da legantoj havos la fragmento de l'artikolo en la „Nacia problemo“, kies eldonkvanto estas 40 000!

Por tio ni danku K-don Skripnik. Ja por propagandi oni ne nepre devas laŭdi. Tion pruvis jam spertoj de l' franca ministro Berar antaŭ 10 jaroj.

14–XII–32. *Grodnano.*

AL SAMA CELO PER DIVERSAJ VOJOJ

La vojo de l'komunista partio en USSR.

Decido de ĝia Centra Komitato.

„Sekve de la decido ĉe la XVI-a Kongreso de l'Kompartio koncerne la „elpurigon“ inter la membroj de l' partio (aprilo 1929), la Centra Komitato decidas: 1. Elpurigo inter membroj de l'Kompartio k inter la kandidatoj de l'partio estos farata dum la jaro 1933; 2. Ekde la tago de l'publikigo de tiu ĉi decido (la 10-a de decembro 1932 — *Red.*) neniu plu estos akceptata kiel partia kandidato, same kiel la akcepto de l'kandidatoj en la vicojn de l'partio estos haltigata. Tiu ĉi decido validas por la tuta teritorio de U.S.S.R., en la urbo same kiel en la vilaĝo.“

En la centra organo de l'Kompartio Sovetia, „Pravda“, aperis jenaj komentoj pri la supra decido: „Dum la periodo, kiu sekvis la XVI-an Kongreson de l'Partio, la nombro de ĝiaj membroj k kandidatoj pliiĝis je 1 278 000 (1 852 000 je la 1-a de aprilo 1930, 3 130 000 je la 1-a de julio 1932). Alivorte, la partio kreskis laŭ la proporcio de 69 %, dum en la periodo de l'XV-a al la XVI-a Kongreso ĝi nombris nur 42,2 % da kresko, k inter la XIV-a k la XV-a Kongreso, la Kompartio enregistris nur pliiĝon de 20,8 %.

Nia partio disvolviĝis precipe dum la lastaj jaroj per la aliĝo de l'„atakbrigaduloj“ laborantaj ĉe la fabriko. En la vilaĝo la plej bonaj kolĥoz-anoj (kolektiv-bienanoj) alportis sian helpon.

Malgraŭ tio la parti-organizoj ne ĉiam procedis al tre zorgema elekto inter tiuj, kiuj deziris partianiĝi. Pli grava afero, iuj parti-organizoj, trudokupitaj per la vetkurado al la kvanto, lasis sin delogi per la oficiala flanko de l'varbotasko k akceptis novajn anojn okaze de festoj, ktp ...

... Oni akceptas kelkfoje ĉe la partio K-dojn, kiuj ne ankoraŭ estas penetritaj de l'ekstrema respondodevo, kiun ili prenas sur sin per la fakto de aliĝo al la Kompartio. Ne ĉiuj komprenas, ke la devoj de komunisto postulas laboron plenan je abnegacio. Iuj parti-organizoj, k precipe tiuj en la vilaĝoj, troviĝis obstrukcitaj per personoj fremdaj al la afero de l'komunismo, nekapablaj sekvadi la politikon de l' partio. Kaj en iuj lokoj, profitante el manko de politika atentemo, la klasa malamiko sukcesis penetri en niajn vicojn.

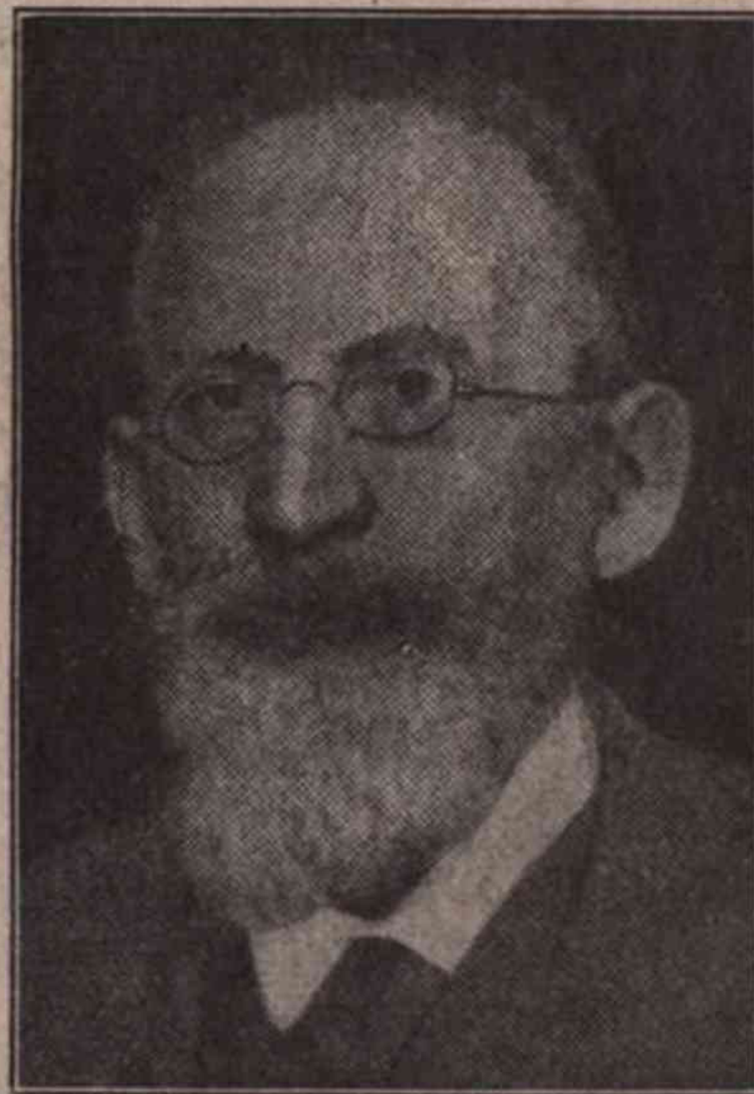
... La kontraŭrevoluciaj provoj pri sabotado (intenca fuŝado) ĉe la stokigo de l'greno, sabotado de la restoj el la kulaka (kamparano-bienposedanto) klaso en la kolĥozoj neniam estus kronitaj per ajna sukceso, se ne parto el „komunistoj“, kiu trompis la partion, ilin helpus. Nur tie, kie la sabotlaboro de l'kulakoj estis gvidata de la malamikoj de l'partio, havantaj la membrokarton de l'Kompartio en la poŝo, ĉi tiu laboro havis kiel rezulton diserigi parte la kolĥozojn.

La elpurigo inter la partimembroj k kandidatoj por la Kompartio devas esti organizata sur solida bazo. Ni devas koncentrigi nian atenton al la kvalito de l'organizo. Ni allasu en la vicojn de l'partio nur tiujn, kiuj estas plene sindonaj al la laborista klaso, kiuj starigas la partiinteresojn super ĉio; kiuj denuncas k forpuŝas el ĝiaj vicoj ĉiujn, kiuj malobeas la partian disciplinon, la dekstrajn oportunistojn, la kontraŭrevoluciajn trockianojn, la hipokritulojn, la trompulojn, kiuj, sub la masko de ŝajna akcepto de la partilinio, daŭrigas sian malnoblan laboron kontraŭ la partio.

Kontraŭbatalante senpardone ĉiujn „maldekstrumajn“ distordojn de l'partilinio k la aplikadon de l'interkonsentiĝo rilate la oportunistojn, la Kompartio cementos solide siajn vicojn ...“

Edvardo Bernŝtajn (Bernstein) k lia verko

La 18-an de decembro 1932 mortis Edvardo Bernŝtajn, unu el la plej distingaj teoriuloj de l'germana socialdemokratio, kiu aktive partoprenante en la movado, trapasis ĉiujn periodojn de l'nomita partio de ĝia naskiĝo ĝis la nuna tempo.

Li naskiĝis en 1850 kiel ido de lokomotiv-kondukisto. Ĉi lasta ebligis al sia filo lerni en gimnazio, sed ne havis la rimedojn por vizitigi al li universitaton. La filo venĝis sin per pasia aŭtodidakta studado. En 1880 laŭ rekomendo de A. Bebel al Fr. Engels li estis komisiata anstataŭi Volmar (Vollmar) ĉe la gvidado de la gazeto „Socialdemokrato“, kiu estis malpermesita laŭ la kontraŭsocialista leĝo de 1878. Bernŝtajn tiam instaliĝis en Svisio k konatiĝis tie profunde kun la marksisma metodo, helpate de la konsiloj de Engels. Tiel la gazeto, kiu nur sekrete povis penetri en Germanion, akiris grandan propagandan valoron. La Bismark-a persekuto trafis ĝis Svisio, k ĉi tiu ŝtato forpelis lin en 1888. Tiam B. fiksiĝis dum kvin jaroj en Londono k kunvivis intime en tiu urbo kun Engels.

En 1890 la socialista leĝo estis nuligata, sed B. ne povis laŭleĝe reveni Germanion, same kiel multaj aliaj. Nur en 1902 la arestletero kontraŭ li estis retirata. Sekve el Anglio li daŭrigis sian teorian propagandon, post la morto de Engels. En tiu epoko okazis grava transformiĝo en la kapitalismo per modifo de ĝiaj ekspluatoformoj; tiu movado, kiu ŝajne subpremis la periodajn krizojn, komenciĝis nature en Anglio. Konsidere al tiuj novaj formoj, B. kredis necese procedi al *revizo* pri diversaj punktoj de l'marksismo.

El tio sekvis fama polemiko inter Bernŝtajn k Kaŭcki, kiu estigis en ĉiuj socialistaj medioj la plej vivajn k pasiajn diskutojn. M. Ber (Beer) skribas en sia „Historio de l'Socialismo“ pri la evoluo de l'movado tiuepoka jenon: „La revizismo en la germ. socialdemokratio estis akcelata per la ekprospero de l'germana ekonomio, kiu favoris la optimismon k estis akompanata de ekprospero de la sindikata movado. La membronombro de la liberaj sindikatoj kreskis de 238 000 en la jaro 1890 al multe pli ol 2 milionoj en la jaro 1914; iliaj gvidantoj Karlo Legien, Rob. Ŝmit (Schmidt), P. Umbrajt (Umbreit) estis esence revizemaj. Karlo Kaŭcki, Fr. Mering (Mehring)

k Roza Luksemburg ekkomencis la batalon kontraŭ la revizismo kun granda energio, sed sen praktika sukceso. Granda kontraŭeco, kiun la partianoj ne ĉiam ekkonsciis, ekzistis inter teorio k praktiko . . ."

La pensado de B. tiumomente suferis influon analogan al tiu, kiun kaŭzis antaŭ nelonge ĉe multaj la ekprospero de l'usona ekonomio, kun la iluzio, ke la kapitalismo mem kreus limigon, se ne la finon de l'klas-antagonismo. La doktrina revizo de Bernŝtajn liveris teorian apogon al la batalo pri reformoj entreprenita de l'socialistoj en diversaj landoj. Sekvis krizo de taktiko, kiu nur provizore finiĝis ĉe la Amsterdama kongreso en 1904, kiu kondamnis la „revizemajn intrigojn".

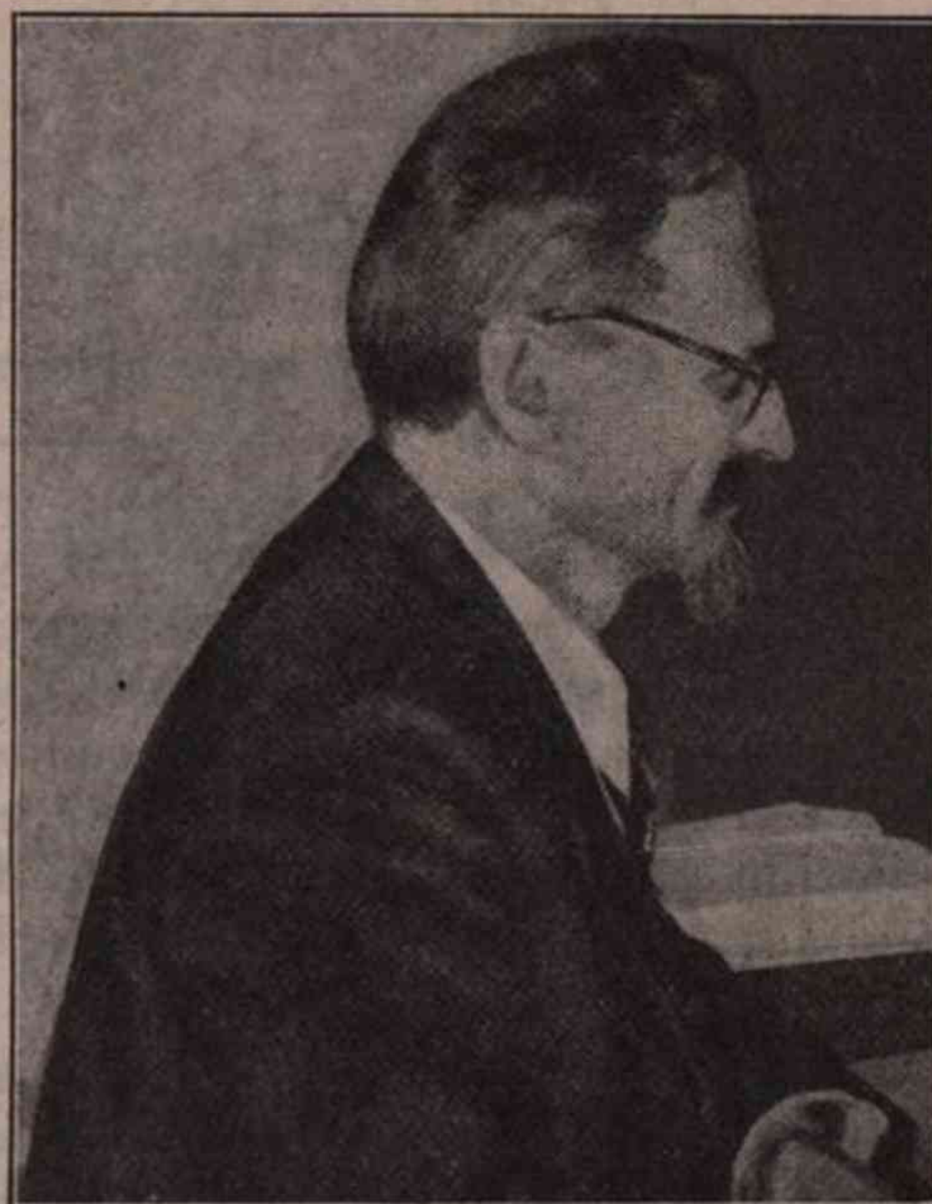
Post reveno en Germanion (1902) B. estis elektata en la parlamenton; krom oratoro li restis propagandisto k serĉanto de dokumentoj pri la historio de l'socialismo. Dum la milito B. estis unu el tiuj, kiuj kontraŭbatalis la aliĝon al la imperiisma milito k la „militsocialismon". Kun Kaŭcki k Hase (Haase) li redaktis la faman manifeston, kiu disigis la sendependulojn (U.S.P.) de la germanaj plimultanoj (S.P.D.). Ekde la revolucio li vojiris kun la unuaj. Sian vivfinon li pasigis ĉe la denove unuigita socialdemokratio, kies helpema konsilanto li restis, malgraŭ sia maljunaĝo.

TROCKI EN KOPENHAGO

Laŭ invito de socialdemokrataj studentoj k kun permeso de la dana registaro Trocki vizitis en la lastaj tagoj de novembro 1932 Kopenhagon k faris antaŭ granda publiko paroladon — unuafoje de post sia ekzilo. En la gazetaro oni multe diskutis, ĉu prava la permeso al li viziti la landon — partoprenis en tiu diskuto ĉiuj politikaj partioj.

La 27-an de novembro okazis la parolado en la due plej granda kunvenejo de la urbo. Filmsocieto ricevis rajton foti lin dum parto de la parolado por parolfilmo. La temo estis pure historia. Li akcentis, ke la celo de lia lekcio ne estas politika, ke li deziras prezenti la historiajn faktojn k ties kaŭzojn kvazaŭ „per tranĉilo de senpasia anatomo".

La tuta teksto de la parolado pleniĝus almenaŭ 5 paĝojn de „S-ulo"; ĝi estis historio pri k glorigo al la „Oktobra Revolucio"; ni devas limigi nin je cito de plej karakterizaj partoj, precipe el la konkluda.

„. . . La nuntempaj produktofortoj, diris Trocki, transiris delonge la naciajn barierojn. La socialisma socio estas nerealigebla en la naciaj limoj. Kiel ajn gravaj povas esti la ekonomiaj sukcesoj de izolita laborista ŝtato, la programo pri la „socialismo en unu sola lando" estas etburĝa utopio. Nur eŭropa, k poste tutmonda Federacio el socialistaj respublikoj, povas malfermi la vojon al socialisma socio harmonieca. . . .

. . . La kapitalismo kiel mondsistemo sin forvivis historie. Ĝi ĉesis plenumi sian esencan taskon: plialtigi la nivelon de la homara povo k de la homara riĉo. La homaro ne povas stagni sur la atingita ŝtupo. Nur potenca plialtigo de la produktofortoj k justa, laŭplana, t. e. socialisma organizado de l'produktado k distribuado povas certigi al la homoj — al ĉiuj homoj — dignan vivnivelon . . . k senton pri libero sub du specoj de rilatoj: unue, la homo ne plu estos devigata dediĉi la ĉefan parton de sia vivo al fizika laboro. Due, li ne plu dependos de la leĝoj de l' merkato, tio estas de la blindaj k mallumaj fortoj, kiuj konstruiĝas malantaŭ lia dorso. Li konstruados libere sian ekonomion, tio estas laŭ plano, la kompason en la mano. En tiu ĉi senco, la socialismo devas fariĝi nova etapo en la historia kreskado de l'homaro.

Al nia prapatro, kiu armis sin por la unua fojo per ŝtonhakilo, la tuta *naturo* prezentiĝis kiel konspiro de mistera k malamika potenco. De tiam, la natursciencoj en intima kunlaboro kun la praktika teknologio lumigis la naturon ĝis ĝiaj plej mallumaj profundoj. Helpe de l'elektra energio, la fizikisto donas nuntempe sian opinion pri la atoma kerno. La horo ne plu estas malproksima, kiam kvazaŭ ludante la scienco solvos la taskon de l' alĥemio, transformante la sterkon en oron k la oron en sterkon. . . .

. . . La reformacio reprezentis la unuan sukceson de l'individuismo k de l' burĝa raciismo en kampo, kie estis reginta morta tradicio. La kritika pensado transiris de l'eklezio al la ŝtato. Naskite en la batalo kontraŭ la absolutismo k la mezepokaj kondiĉoj, la doktrino pri la popola suvereneco k la rajtoj de l'homo k civitano kreskis. Tiel formiĝis la sistemo de l'parlamentismo. La kritika pensado penetris en la kampon de l'ŝtata administracio. La politika raciismo de l'demokratio signifis la plej altan konkeron de l'revolucia burĝaro.

. . . La tekniko liberigis la homon el la tiraneco de la malnovaj elementoj: la tero, la akvo, la fajro k la aero, por subigi ĝin tuj al sia propra tiraneco. La homo ĉesas esti la sklavo de la naturo por fariĝi la sklavo de la maŝino k, pli malbone, la sklavo de l'oferto k mendo. La tutmonda krizo nuntempa atestas per aparte tragika maniero, kiom tiu ĉi fiera k aŭdaca reganto super la naturo restas la sklavo de l'blindaj potencoj de sia propra ekonomio. La historia tasko de nia epoko konsistas en tio anstataŭigi la senplanan ludon de l'merkato per racia plano, disciplini la produktofortojn, ilin devigi agi kun harmonio, servante obeeme la bezonojn de l'homo. . . .

. . . Sed tio ne estas ankoraŭ la ekstremo de l'vojo. Ne, tio estas nur ĝia komenciĝo. La homo sin nomas la supro de l'kreitaĵaro. Ekzistas iuj rajtoj je tio. Sed kiu prave povus aserti, ke la nuna homo estas la lasta plej alta reprezentanto de l'speco *homo sapiens?* Fizike k spirite ĉi tiu biologia abortulo, kies pensado estas malsana k kiu kreis al si neniun novan organan ekvilibron, estas tre malproksima de l'perfekto.

Estas vere, ke la homaro pli ol unu fojon produktis gigantojn de la penso k ago, kiuj superas la samtempulojn kiel suproj sur montaroj. . . . Sed la fajreroj de l'genio estas plej ofte sufokitaj en la subpremataj profundaĵoj de l'popolo, antaŭ ol ili eĉ povas elŝpruci . . .

La antropologio, la biologio, la fiziologio, la psikologio amasigis montojn da materialoj por starigi antaŭ la homo en sia tuta amplekso la taskojn de sia propra korpa k spirita perfektigo k de sia posta disvolviĝo.

. . . Kiam ĝi estos subiginta la ĥaosajn fortojn de sia propra socio, la homo eniĝos en la pistujoj, en la retortoj de l'ĥemiisto. Por la unua fojo, la homaro konsideros sin mem kiel krudmaterialon, k en plej bona kazo kiel fizikan k psikan duonfabrikaĵon. La socialismo signifos eksalton el la regno de l'neceso en la regnon de l' libero, ankaŭ tiusence, ke la hodiaŭa homo, plena je kontraŭecoj k senharmonia, trabatos la vojon al nova pli feliĉa speco."

Menciu nepre esperanton ĉe represigo de artikoloj esper.-devenaj!

PRIPENSINDE

Ni metu la metafizikajn moralojn en la saman situacion kiel la religiajn moralojn. Realigi en si mem imagon kiel eble plej perfektan pri la ideo de l' Bono, signifas aliri la plej altan virton, laŭ Plato. Aristotelo deklaras, ke la tuta naturo sin tiregas al dio kiel al la celo; k tiu ĉi filozofo invitas nin al meditado pri la eterna vero. Lajbnic, Malbranŝ, ktp, supozas superege saĝan leĝdonanton; ili limigas sin traduki la esencajn asertojn de l'kristana teologio en metafizikan ĵargonon.

Nezorgemaj pri la palpeblaj realaĵoj, tiuj ĉi romanverkistoj pri l'transa mondo konstruas kastelojn en aero konformajn al iliaj apartaj gustoj. Sed, se ilia dio havas plezuron turmenti siajn kreaĵojn, ĉi tie, k en infero, se li estas, kiel oni asertas, la unua aŭtoro de l'malnoblaj aferoj, kiuj igas malbele malharmonia nian universon, ni nepre evitu ne imiti lin. Flanke de tiu ĉi nesatigebla vampiro, la plej sadistaj surteraj turmentistoj estas mirinde mildaj k puraj estaĵoj. Krome neniu konsilas al vermo elekti al si kiel modelon la elefanton, k ni estas senfine pli etaj ol vermo, se oni komparas ĝin kun elefanto.

Aŭgusto Kont (Comte) anstataŭigis tiun ĉi nemulte simpatian Ĉiopovan per la Homaro, protektanto pli agema k malpli malloga. La individuo ŝuldas al ĝi pensojn, volojn, sentojn, bonstaton, ĉion, kio faras el li homon. Se la socio malaperus, sola restos lia animaleco. Tial la neceso ami tiun ĉi plej rimarkindan bonfaranton k ĝin servi. Ĉe Durkhejm k liaj disĉiploj la esprimmaniero estas diferenca, la aspekto hipokrite scienca, sed la funda penso restas najbara.

El la ŝtata kolektivaĵo tiuj ĉi pensuloj faras idolon, al kiu konvenas oferi sin kun ĝojo; k ili neas ĉian moralan valoron por la ago, kies ekskluziva celo estus la konservado de l'individuo aŭ ĝia perfektigo. Iliaj praktikaj konkludoj estas la samaj, entute, kiel tiuj de l'metafizikistoj k de l'pastroj; ĉar ilia klientaro konsistas el pozitivistoj, ili pravigas ilin per sociologiaj argumentoj.

Estas tro malmulte por nin delogi. Nenia diaĵo povus al ni plaĉi, eĉ se ĝi estus pentrata per skarlata ruĝo k laŭdegata de aŭtentikaj revoluciuloj. Vere, la laboristoj ne estas postulemaj, se ili konsideras patrineca kontraŭ ili la socion, kiu ilin vipas. Kaj, kiam la proletara ŝtato havigos al ili pli bonan porcion, komfortan loĝejon, belajn vestojn, laŭseriajn distrojn, eble aŭtomobilon aŭ aviadilon, ni opinios tamen, ke ĝi malzorgis la plej esencan, se ĝi konservis la spiritojn en la katenoj de malvasta dogmismo.

L. Barbedet (Barbedette).

Ne interbatali, sed komune agi!

Kiam mi preteriras la stampejojn (la lokojn, kie la senlaboruloj devas igi stampi sian karton), mi ofte vidas aron da homoj, disputantaj k gestantaj per kapoj, ruĝaj kiel tomato. Tiuj estas niaj politikaj sportuloj: de la mateno ĝis la vespero ili parolas pri politiko. Bone! sed kiel ili pritraktas la politikajn temojn? Kia estas la motivo de iliaj disputadoj?

Ni aŭskultu ilin. Nun ni ekscias, ke la lab. partio A. en tiu aŭ alia jaro perfidis la laboristojn. Ni aŭdas, ke la gvidantoj de la lab. partio B. loĝas en belegaj domoj je kostoj de la membraro. Ni aŭdas de iu „sportulo“, ke ekzistas nur unu vera politika partio, kiu zorgas pri la interesoj de la laboristaro. Ni aŭdas, ke iu havas la kuraĝon laŭdi sian partion, sed, ho ve, baldaŭ eksplodas uragano da riproĉoj al la adreso de tiu partio.

Ni forlasu ilin. Ili ne estas indaj esti aŭskultataj. Ĉu ili estas la modeloj el niaj klasbatalantoj? Ĉu ili kondukos nin al pli bona socio? Ĉu ili liveras produktodonan laboron? Ni scias pli bone.

Ĉu ili povas esti pli utilaj al la klasbatalo? Ni ekzamenu.

La plimulto el la amaso da senlaboruloj ankoraŭ estas tute indiferenta rilate la klasbatalon. Tiu plimulto restas hejme, kiam okazas politikaj kunvenoj aŭ manifestacioj. Ankaŭ kiam tiuj ĉi manifestacioj estas organizitaj speciale por k de senlaboruloj. Ĉu tiu indiferenta amaso trovas la atenton de tiuj politikaj specialistoj? Tute ne, ĉar kiel oni povas kontraŭbatali iun lab. partion ĉe persono, kiu estas senpartia? Tial tiuj laboristoj tute ne interesas niajn politikajn sportulojn. Kiam la neklaskonscia laboristo aŭdas iliajn debatojn, certe ne venos al li la emo aliĝi al la klasbatalo, se li spertas nur fratbatalon.

Sed ni sekvu la indiferentulon k ni frapetu sur lian ŝultron. Ni ekparolas kun li pri ĉiutagaj aferoj; kvazaŭ hazarde la interparolo turniĝas al la politiko:

„Kial vi neniam vizitas kunvenojn de politikaj lab. partioj? Ĉu nia afero ne estas via afero? Ĉu vi ne jam du jarojn devas vivi kun via familio per tro malgranda subteno? Ĉu vi jam aŭdis, ke la registaro intencas malaltigi tiun ĉi mizeran subtenon? Hodiaŭ vespere okazos protestkunveno. Jen, legu tiun ĉi flugfolieton k venu! Estas via devo, K-do.“

Jen, aro ĉe la stampejo, via tereno! Finu vian fratbatalon, vian fratbuĉadon! Ekestu produktivaj batalantoj por la socialismo k ne forgesu, ke la giganta indiferenta amaso estas nia plej grava malamiko. Kontraŭbatalu ĝin taktike!

Bas Wels.

Kiel mi fariĝis internacie organizita.

En mia laborejo estas tre fervora K-do, kiu ĉiam agitas por ke oni aliĝu al la sindikato. Finfine li konvinkis min; hieraŭ mi pagis al li kotizon. Hodiaŭ matene, transdonante al mi la membro-karton li klarigis, ke per ĝi mi nun organize estas ligita ne nur kun ĉiuj sindikatanoj en la urbo, sed ankaŭ kun ĉiuj en la lando k eĉ kun ĉiuj el la mondo. Ĉu tio ne estas mirinda? Medite mi rigardis tiun pecon el kartono, sur kiu estas presitaj la regularo k ĉiuj necesaj klarigoj pri miaj rajtoj k devoj. Sed estas strange, mi tamen ne sentas tre fortan emocion k eĉ malfacile povas kredi, ke fakte mi nun estas „ligita“ kun japanaj, ĉinaj, usonaj laboristoj.

Tiu membro-karto tute ne donas al mi la eblon interrilati kun ili; se mi dezirus skribi al sammetiano el Usono, malgraŭ la aserto, ke mi estas ligita kun miloj da ili tie, mi tamen tute ne povas praktike sperti tiun ligitecon. Strange, mi ne povas forpuŝi la impreson, ke la interligiteco, pri kiu parolis mia varbinto, estas io tute fikcia, io simila al tio, kion rakontas pastroj, kiam ili asertas, ke la kreito povas per preĝo interrilati kun la kreinto. Ne, ne, mi ne povas senti min ligita kun homoj, kiuj ne parolas la saman lingvon kiel mi, kun kiuj mi ne havas la eblon ekinterrilati; en tiu mia sindikataniĝo mi sentas ion trompa, nereala, iluzia. Mi eĉ emas pensi, ke pravas la naci-socialistoj, kiam ili asertas, ke oni povas senti k sperti veran interfratiĝon nur inter samnacianoj, inter homoj, kiuj parolas la saman lingvon k ricevis la saman tradician edukadon. Ĉu do trompis min tiu internaciisto, mia varbinto? Kiu povos doni al mi kontentigan respondon?

Tradukis el la mirlinga lingvo *Herezulo.*

DISKUTEJO:

Pri Maroko

En la „Letero el Maroko“ publikigita en la n-ro 398 de „S-ulo“ skribis K-do 55 kelkajn konkludojn, kiujn mi ne volas lasi nerespondita]. Malgraŭ tio, ke mi pli inklinas laŭdi la klopodon de la K-doj priskribantaj siajn vojaĝojn, k ĝojas, kiam mi povas legi en „S-ulo“ interesajn artikolojn pri la vivo de popoloj en fremdaj landoj, mi ĉi-foje volas rilati al parto de la artikolo, kiu ŝajnas al mi erara. Mi celas, kritikante tiun ĉi parton, helpi al tiuj K-doj, kiuj entreprenas tiom laŭdinde la reproduktadon de siaj impresoj ricevitaj en la koncernaj landoj.

Sed mi vidas en la asertoj de K-do 55 la efikon de la nacia bacilo, kiu

ankoraŭ ofte influas nin en niaj okupoj k juĝoj. Malkovri la ekziston de tiu ĉi bacilo hodiaŭ estas precipe necesa k urĝa, ĉar preskaŭ epidemie ĝi disvastiĝas k enŝteliĝas en la manifestoj de profesiaj gvidantoj de laboristaj organizoj. Tiom pli zorge ni, kiel SAT-anoj, devas gardi la sennaciecan vidpunkton k eviti ĉiujn elmontrojn, kiuj povus ebligi interpretadon falsan. La situacio estas tia hodiaŭ, ke ni estas rajtigitaj *fanatike* kontraŭbatali ĉian naciisman inklinon en ni mem, por ke ni kreu en ni la firman muron kontraŭ la veneno de l' naciismo.

Skribinte jam tian longan enkondukon mi preskaŭ ne bezonas rilati detale al la koncernaj frazoj de K-do 55 ĉe la fino de lia artikolo. Tial nur kelkajn rimarkojn:

K-do 55 skribis ekzemple, ke „de kiam la francoj venis en Marokon, regas sendanĝereco por ĉiuj.“ Ĉu antaŭe ne regis la sendanĝereco? Aŭ ĉu ne pli vere la danĝereco ekestis, kiam la eŭropaj konkeristoj invadis la afrikajn landojn por fari ilin kolonioj? Ĉu la francoj iris al Maroko por doni al la tieaj popoloj justan ordon k garantii la sendanĝerecon? Kiu kredas, ekzemple, la hipokritan senkulpigon de la angla registaro, ke ĝi ne povas permesi al la hindoj la aŭtonomion, ĉar tiam detruiĝus la „ordo“ en tiu lando? Ĉu oni ne detruis Ĉinion, por ke oni poste povu diri, ke Ĉinio ne povas regi sin mem k tial devas esti sub kuratoreco de eŭropaj ŝtatoj? Mi volonte konsentas, ke en ĉiuj ĉi landoj antaŭe ankaŭ jam regis la ekspluatado inter la homoj, sed mi ne komprenas, kiun valoron havus la ŝanĝo de la formo de la ekspluatado aŭ la ŝanĝo de la personoj de la ekspluatantoj. Tial mi tre miras leginte, ke „la riĉuloj tre koleras kontraŭ la eŭropa invado, ĉar ili ne plu povas tiel facile, libere k senpune premigi la marokanojn“(?) Tio estas por mi iomete stranga, ĉar mi konas la konduton de la franca imperiismo en Hindoĉinio, kie per sangoplena pafado* la plenrajtaj postuloj de la indiĝenaj laboristoj estas „ekzamenitaj“ k „deciditaj“. Ĉu Francio eble fariĝis defendanto de la laboristaj postuloj k gardas ilin kontraŭ la ekspluatemo de la indiĝenaj kapitalistoj? Mia sperto ĝis nun ne montris al mi tian mirindan ekzemplon, pli vere mi ĉiam ektrovis, ke malantaŭ la okazaĵoj ĉiam siluetas la sankta profito.

La aserto de K-do 55, ke „la nuna reĝimo malfeliĉigis la riĉulojn k iomete plibonstatigis la mizerulojn“, pretendas detalan argumenton, statistikan nombron aŭ alian kriterion. Tio certe interesus multajn aliajn K-dojn. La sperto ĝenerale montras al ni, ke la imperiismaj ŝtatoj, okupintaj iun landon, pligravigis la ekspluatadon, aldonante al la ekspluatado fare de la indiĝenaj kapitalistoj tiun de la fremdaj konkeristoj. La ekzemploj de Ĉinio k Hindio estas ĉie konataj k tiom evidentaj, ke ne valoras paroli detale pri tio.

* Same agas la franca burĝaro, kiam francaj laboristoj ribelas. La Komuno, ekzemple, ne estas ankoraŭ tiom malproksime, ke ni ĝin forgesu. — E. L.

Oni povas ofte konstati, ke la eŭropaj laboristoj ne kapablas liberigi sin de antaŭjuĝoj, kiuj malprave destinas iliajn opiniojn pri la koloniaj popoloj. Efektive la eŭropa supereco nur estas *teknika*, ĝi simboliĝas en la maŝino, sed tio ne signifas, ke samtempe tiu supereco estas ankaŭ *kultura*. La mondmilito, la intercivitanaj militoj estas evidentaj ekzemploj. La laboristaro havas *nenion* komunan kun tiu speco de „liberigo“ fare de la imperiistaj ŝtatoj, pli vere ĝi devas solidare helpi al la K-doj en la kolonioj kontraŭbatalante la proprajn ekspluatantojn en siaj koncernaj landoj.

Platiel (3020).

*

Rilate la rimarkojn de K-do Platiel pri mia „letero el Maroko“ mi respondos: Efektive antaŭ la „invado“ al Maroko sendanĝereco tute ne ekzistis en la lando. El kelkaj indiĝenoj sciantaj la francan lingvon (mi ne ankoraŭ scias la araban) mi ekseiis, ke antaŭe estis tre danĝere vojaĝi tra la lando, ĉar la survojaj mortigoj estis oftaj — se ne ĉiutagaj.

Demandite de mi, iu el tiuj indiĝenoj klarigis, ke antaŭ 25 jaroj li ne kuraĝus pasi tage en la loko, kie ni estis interparolantaj — meze de la urbo Kazablanka! Li aldonis, ke „nune ni povas pli trankvile k sendanĝere trairi la urbon, eĉ nokte, k estas same en la tuta lando“. Ne estas mi, kiu diris tion: estas la indiĝenoj.

Rilate aliajn punktojn, mi havos okazon respondi en estontaj leteroj. Mi hodiaŭ diru nur, ke estas memkompreneble, ke la franca burĝaro iris Marokon, ne por feliĉigi la tiean popolon, sed certe por eltiri profiton el ĝi.

Aliflanke la nacia bacilo ne malsanigas min: mi estas nek franco nek marokano nek koloniemulo, sed nur terano. Sed, se intencante plenumi krimon, iu malbonulo agas tiel, ke aliaj profitas el liaj agoj, ni devas tion konstati.

Nur tion mi faris k daŭrigos fari.

55.

POR NIA MEDITO.

La plej taŭge naturdotita homo ne povus utiligi siajn kapablojn, se li troviĝus sola en dezerta insulo. La homaj kapabloj ja estas fekundigitaj per la kolektivo.

Sekve ju pli da kapabloj ricevis la homo de la naturo, des pli li devas al ĝi redoni per produktado.

Ne ekzistas do motivoj, por ke arkitekto ricevu de la kolektivo pli ol la masonisto; por ke verkisto, artisto aŭ kia ajn el la tielnomataj intelektuloj ĝuu privilegiojn en la socio.

*

La mizero ne kreas fatale la konscion pri mizero; iafoje la penso k la agado de iu klaso estas laŭ inversa proporcio de ĝiaj materiaj ribelmotivoj.

*

Por koni la verajn opiniojn de la homoj, estas preferinde atenti pri tio, kion ili f a r a s ol pri tio, kion ili diras.

*

Ekzistas absoluta vero, nome, ke ne ekzistas absoluto.

RELIEFAJ OKAZINTAĴOJ.

En *Germanio* 15 000 politikaj malliberuloj estas amnestiitaj la 22-an de decembro. — Dum la novjara nokto la faŝistoj mortigis en Berlino 3 en maldekstraj partioj organizitajn laboristojn.

La *japanoj* ekkomencis militiron kontraŭ Norda Ĉinio k okupis la urbon Ĉan-Haj-Kuan ĉe la limo de Manĉurio k Ĉinio. La civila loĝantaro de l'militzono rifuĝas al Pekino.

La *ĉina registaro* (Nankina) dekretis, ke al ĉinoj, kiuj studis en sovetiaj universitatoj, estu fermita la akcepto ĉe administracia ofico.

La *Soveta registaro* per dekreto enkondukis sistemon de "internaj pasportoj", per kiu ĝi intencas rigore kontroladi la lokŝanĝojn de l'loĝantaro.

La regiona tribunalo de *Dnepropetrovsk* (U.S.S.R.) mortkondamnis tri oficistojn pro „sabotado ĉe la grenprovizumo“.

La depost du jaroj komencitaj laboroj de la *Soveta registaro* por starigi fortikaĵan zonon laŭlonge de la estonia landlimo, estas finitaj. Pluraj vilaĝoj devis esti forigataj por konstrui la trilinian zonon ĉ. 90-kilometran.

Registara ŝanĝo en *Bulgario*, akompanita de stratbatalo en Sofio inter naciistoj.

Ok mil homoj senlaboriĝis subite en *Barcelono* sekve de brulego de grandega magazeno.

L. *Nikol* (Nicolle), la gvidanto de l'Ĝeneva laboristaro, estas provizore malarestita pro malsano.

SAT-kongresa altlernejo laborista.

Antaŭ la preso de mia alvoko pri la esp.-altlernejo dum la venonta SAT-kongreso (vd. n-ron 399) K-do Oskar Vetig faris kritikon pri ĝia dua postulo, rilate al la lekciontoj: ke ili estu fakuloj, t. e. universitatanoj. Farante la postulon mi ne pensis sole pri universitatanoj (istoj pri sciencaj fakoj) sed ankaŭ pri istoj koncerne al teknikaj fakoj, metioj, k sociaj laborkampoj — sed cetere mi opinias, ke K-do Vetig tute pravas en sia kritiko — ian snobismon al universitatuloj mi neniel volas defendi. Li skribas:

„Kie do oni studas socialismon, anarkismon, kolektivismon, sindikatismon? Nenie! Ĉar en nenia universitato* la scienca esplorado, la klerigado transiras limon, malantaŭ kiu estas endanĝerigata la kapitalisma, naciisma k dogmema ideologio. En tiu senco ĉiu socialisto, liberecano ktp estas amatoro k memlerninto. La K-doj studintaj certe havas la avantaĝon scipovi la sciencajn metodojn de esplorado ktp, sed tiu ĉi avantaĝo ofte estas kompensata per pli akra ekkono de l'esenco k pli granda energio flanke de simplaj laboristoj k terkulturistoj."

Jes, estas tute evidente, ke universitata profesoro tre bone povas fari tute sensignifan lekcion pri iu subtila temo, dum simplulo ne perdis la povon distingi inter tio, kio ĝuste estas esenca, k tio, kio malgravas.

Por havi garantion pri la kapabloj de lekciontoj K-do Vetig proponas, ke ni procedu jene:

„Povas gvidi lecionon ĉiu K-d(in)o, kiu pruvas sian kapablon, sufiĉe detale skizante la enhavon de sia leciono k la metodon, laŭ kiu li volas instrui. Krome li citu 3 aŭ 4 Gek-dojn, kiuj atestu rekte al K-do Neergaard, ke la koncerna K-d(in)o jam gvidis publikan sciencan diskuton sukcesplene. Cetere ĉi lasta procedo estas necesa nur, kiam ekestas dubo pri la kapablo gvidi lecionon; estas do necese publikigi ĝin nur kiel rezervaĵon laŭbezone aplikendan de K-do N."

Tiu ĉi aranĝo certe estos kontentiga. Cetere estus tre utile por la afero, ke ne nur lekciontoj sin proponu, sed ke entute konsiloj venu de aliaj aktive interesiĝantaj Gek-doj.

Paul Neergard,
Kastelsvej 21, Kopenhago (Danio).

* krom en Sovetio. — *P. N.*

Esperanto en la programo de nova laborista grupiĝo

Ni resumas en la sekvantaj linioj la ĉefajn punktojn el „Manifesto" de l' Grupoj „Laborista k Socia Emancipo" (adr.: J. Dautry, 98, avenue Daumesnil, Paris XII):

La proletaro devas klarvidi; ĝi bezonas anstataŭ la burĝaj gazetaro, filmo, agentejoj laboristan informadon faratan de l' laboristoj mem. La vero estas sennacieca; ĝi estas *proleteca*. Ĉiu vero estas revolucieca! En klasa, ne partia spirito ioma nombro da laboristoj fondis internacian ĵurnalon de reciproka informado, ĉiusemajnan, 16-paĝan: „Internacia Laborista Korespondado" (Correspondance Internationale Ouvrière) kun informoj de laboristoj pri tutmondaj aktualajoj, historia parto k libera diskutejo. La iniciatintoj ne volas atendi, por unuiĝe labori, la forigon de ĉiuj disigaj tendencoj nuntempe ekzistantaj ĉe la laboristaro, sed jam nun akceli la ideon pri proleta unueco per la *komuna agado*, la praktiko de l'batalo. La *Agad-komitato* de l'nova organizo alvokas ĉiujn sen distingo de organizo nek tendenco partopreni en ĝia laboro kolekti k diskonigi proletajn spertojn internaciajn k sistemigi tiujn spertojn. La agokampo etendiĝas al franclingvanoj, tamen la organizo aliĝis al la Internacia Inform-Oficejo en Frankfurt-Majno.

Fine estas alvokate uzi en la servo de l' proleta solidaro *esperanton*. Pri detaloj oni turnu sin al la supre citita adreso.

Informoj de Socialista Frakcio

La raporto aperinta en la n-ro 395 de „S-ulo", pri la frakcia kunsido en Ŝtutgart okaze de la 12a SAT-Kongreso estas akceptita; al la sekretario ne venis kontraŭaj opinioj. Tial la gvidprincipoj en ĝi estas por ni la komuna bazo de nia laboro.

Adresaro de la frakcianoj estas bezona, tial la Gek-doj, speciale la lokaj frakci-perantoj, estas petataj, skribi al SAT (pere de la loka SAT-peranto, kie tiu ne estas, rekte al SAT) la adresojn de la frakcianoj, por ke ili estu signitaj en la SAT-jarlibro. Por ĉiu loko nepre enestu la adreso de la frakciperanto k ties anstataŭanto. Se la K-doj jam dividis la laboron loke aŭ regione en fakoj, ekzemple: soc.-partia, sindikata, instrua, gazeta, kooperativa ktp, oni indiku ankaŭ la fakperantojn, por ke la jarlibro fariĝu en mano de ĉiu K-do kiel eble plej taŭga helpilo.

Komuna gazeto estas *Sennaciulo*. Krom tio aperas niaj informoj en amikaj esp. gazetoj. Franca K-do eĉ tradukis la lastan raporton k aperigis ĝin en franclingva ofic. partigazeto „Le Populaire". Tre imitinde! Laŭ interkonsento kun la redakcio de „S-ulo" ni rajtas disponi lokon en ĉiu n-ro. Tial niaj Informoj povas esti la frakcia parolilo. K-doj, kiuj havas materialon por nia „Informilo", sendu ĝin al mi, por ke mi povu redakti la tekstojn en la monata eldono de „S-ulo".

La gazetservo bezonas prilaboron de fervoraj K-doj. Ni konsciu, ke grandparte nur pere de la nacilingvaj gazetoj ni sukcesos disvastigi k praktiki esp-on en proletaj rondoj. Nia gazetservo estu pri- k per-esperanta. Se gazeto ne emas akcepti artikolojn pri esp-o k nia movado, sendu al mi raporton k n-ron de tiu ĉi gazeto, por ke ni kune provu venki la barojn de ĝia redakcio.

Niaj taskoj estas multflankaj, mi nomas nur kelkajn: varbi en niaj rondoj por esp-o k ĝia aplikado, praktiki esp-on por niaj socialistaj rondoj, kunhelpi je eldono de socialista biblioteko, organizi ferio-lernejojn ktp. Ĉiujn ĉi taskojn ni plenumu en bona kontakto kun la tuta movado, ĉar: „laborante je unu el tiuj ĉi taskoj oni servas ankaŭ al la aliaj". Necesas pritrakti en venontaj „Informoj", kiel ni povas plej bone plenumi laŭ disponeblaj fortoj niajn devojn.

La frakcia estraro ne nur konsistas el la nomitaj personoj en la protokolo, sed estas pligrandigata per la reprezentantoj de lingvoregionoj, tiel ekz.: K-do Poiraudeau, franclingva, k K-do H. W. Alings, holanda. Por ke mi povu kompili la tekston pri nia frakcio por la nova SAT-Jarlibro, mi bezonas la adresojn de ĉiuj reprezentantoj en la diversaj lingvoregionoj k fakgrupoj. Vidu la ĝisnunan tekston en jarlibro 1931 (pĝ. 30). Bonvolu sendi baldaŭ la adresojn k eventualajn koncizajn sciigojn.

Nova jaro, Gek-doj, por ni komenciĝos nur post la falo de kapitalisma sistemo. Plirapidigi la alvenon de tiu ĉi nova jaro estas nia nune plej urĝa tasko, al ĉi tiu tasko servu niaj laboroj!

Kamaradece!

Konrad Deubler,
Arcisstr. 48/II.r., München 13, Germanio.

Pri la vendo de special-n-roj

K-do *Fred Ples* (Amsterdamo) proponas, ke oni vendu ne nur la 400-an n-ron de „S-ulo", sed ankaŭ aliajn apartajn n-rojn ĉe sekcioj, grupoj ktp. de LEA-oj grandkvante kontraŭ modera prezo. Novaj esp-istoj ankoraŭ ne volas aliĝi al SAT, pro tio ke ili ankoraŭ ne havas sufiĉan komprenon pri la lingvo, do ankaŭ ne profiton, sed ili konsentas aĉeti apartajn n-rojn. Kaj tiaj aĉetantoj estos fine varbeblaj kiel anoj.

RADIO-PROGRAMO:

12. januaro:

18.45–19.15: Paris PTT, 447 m, Limoges PTT, 293 m, Alpes-Grenoble, 569 m, parolado. (*same:* 19. jan.).

21.00–21.20: Kaunas, 1935 m, — parolado (*same:* 19. jan.).

22.50–23.00: Breslau-Gleiwitz, — esp. por laboristoj.

23.07–23.30: ? Leningrad, 900 m, — informoj. (*same:* 15. jan.).

14. januaro:

21.10–21.20: Lyon-la-Doua, 466 m, pri Ĉekurso.

22. januaro:

18.00–18.30: Tallinn, 298 m, Tartu — prof. Saareste pri estona lingvo.

5. februaro:

10.00–10.30: Stokholmo 435 m, Motala 1345 m, k relajoj — d-ro Ference pri hungara muziko.

Aŭskultanto skribas al ni: Dum novembro disaŭdiĝoj el Leningrado okazis regule, laŭ anonco (temo ĉiam: informoj); el Minsk pri reguleco mi ne rimarkis. El Kievo oni same dissendas esp-on en aĉa dialekto („kamarade" anst. K-do; „anke" anst. „ankaŭ" k.s.). El Leningrado oni ĉiam disaŭdigas je 23.07 h. laŭ latva tempo, sed ĉu ĝi estas mezeŭropa, mi ne scias. Oni ĉiam radie informas je 22.07 laŭ MET, eble tio ĝustas. Ondlongo de la Leningr. stacio estas nun 857,1 m (frekvenco 350, elektropotenco 100 kilov.).

Al Odesa-ano: Ni informas *nur* pri esperant-lingvaj disaŭdigoj!

Tendaro en „Saksa Svisio".

Al la tendaro anoncita en „S-ulo" n-o 398 jam aliĝis diversaj Gek-doj, ankaŭ iuj, kiuj estas pretaj kunhelpi en iu formo. Riĉenhava programo do kvazaŭ jam nun estas garantiita. La tendaro do certe okazos en la semajno dum pentekosto (de la 4.—10. de junio). Gek-doj, kunhelpu en iu formo, ekz. per paroladoj, prezento de iuj ajn aferoj, sugestoj ktp. Ĉiuj partoprenemaj Gek-doj jam nun anoncu sin, por ke ni laŭ la nombro da anoncantoj povu fiksi la programon. Al tiuj, kiuj sin anoncas tro malfrue, ne povas esti garantiata loko en la naturamika hejmo „Zirkelstein", aŭ en tendo. Kiu povas mem kunporti tendon, tiu bonvolu tion sciigi. La kostoj de vivado estos tre malaltaj, ĉar ni komune volas prepari la manĝaĵaron. Ĉion adresu al: *R. Pförtner, Sebnitz* (Sa.), Petzoldstr. 11. (Germ.).

EN NIA MOVADO

KRONIKO

Aŭstrio. *Bruck.* La loka ALLE-grupo aranĝis la 10-an de dec. Zamenhof-feston. Kunvenis proks. 50 Gek-dojn en la bele ornamita infanamika hejmo. K-do Ramŝak el Leoben paroladis, la filineto de Gek-doj Tröls deklamis. Bone impresis ankaŭ parolĥoro de la grupanaro. Poste sekvis dancado por la junularo (17 007).

Francio. *Parizo.* La kursoj de FEO en la urbo estas ĝenerale malpli bone vizitataj ol en la antaŭa jaro, malgraŭ pli sistema propagando. Sume 50 p. Tamen la lernantoj, kiuj sekvas tiujn kursojn, dediĉas sin pli serioze al sia tasko. En la *ĉirkaŭ-Pariza regiono* la kursoj estas laŭnombre pli kontentigaj. La IPE-anoj sukcesis aranĝi en komunista altlernejo kurson; ekde februaro funkcios kurso ankaŭ en la nova altlernejo de l'„reformistaj" sindikatoj (C.G.T.). — *Lille.* La grupo, fondita komence de la jaro 1932 havas nun 50 membrojn. 6 elementaj k 1 kompletiga kurso.

Svedio. *Aneby.* Kurso kun 60 p.; gvidas K-do H. Eckerberg. Ĉefan propagandan laboron faris K-do Vikt. Ekholm. — *Axvall.* Kurso kun 30 gejun.; gvidas K-do H. Frisk. *Bollebygd.* 5 studrondoj (3 en B., 1 en Hultafors, 1 en Rävlanda). En ĉiu grupo partoprenas 14 p. *Eksjö.* Du kursoj kun ĉ. 20 p. (Gvidas: K-doj St. Engdahl k H. Faager). *Falköping.* ABF-kurso kun 30 p., gvidas K-do C. H. Johansson. *Fengerfors.* Sukcesa propaganda kunveno la 6. 11. Provleciono de K-do Burgemeister; 25 kursanoj. *Göteborg.* K-do Ernst Eriksson parolis la 27. 11. pri esp-o en la servo de l'proletaro. *Hässleholm.* Esp.studrondo ĉe la socialdemokrata klubo. *Jockmock (norda Svedio).* Provleciono de K-do Hallin kun sekvanta kurso. *Karlsborg.* Pola K-do Ŝuldenfraj varbis en tiu ĉi loko k ĉirkaŭaĵo; estis aranĝitaj 3 kursoj. *Karlstad.* Ĉi tie instruas K-do Glöckner el Lajpcig. *Linköping.* Studrondon kun 12 p. gvidas K-do B. Sjögren. *Lysekil.* 4 studrondoj. *Langshyttan.* Kurso kun 11 p.; gvidas K-do I. Elvsberg. *Malmberget.* Kursoj de ABF kun 40 k 20 p. (gvidas K-doj D. Hansson k G. Hallgren; ĉi lasta en najbara Gällivare). *Malmö.* ABF-studrondoj kun sume 100 p. *Mariestad.* Kurso kun gvid. K-do Ŝuldenfraj (43 p.). *Ransberg.* Kurso kun 12 p.; gvidas K-do Gust. Johansson. *Skoghall.* Komenca k daŭriga kursoj de K-do Glöckner. (Laŭ „Sveda Lab.Esp.")

RECENZEJO

Unu enpreso, simpla trilinia anonceto kostas 0,80 mk. g., ĉiu plia linio 0,50 mk. g. — Grandaj anoncoj kun kadro: po kv. cm. kostas 0,20 mk. g. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago. L=letero, PK=poŝtkartoj, PI=poŝtkartoj ilustritaj, PM=poŝtmarkoj, bfl.=poŝtmarko sur bildflanko, kĉl.=kun ĉiuj landoj, esp-aĵo=esperantaĵo.

Apud Landlimoj. *Skizoj pri naciminoritatoj en USSR k socialisma konstruado.* Tradukis k komentis *N. Incertov.* 80 pĝ.; formato 12×17. Prezo: 1 mk. g. Ekrelo, 1932.

Ĉiu elementa lernanto pri marksismo bone scias, ke la kapitalismo estis devigata doni al la proletaro ioman kleron, kiel pruvas tion la alte evoluintaj kapitalistaj landoj, kie apenaŭ ekzistas analfabeteco. Sekve, ke en Sovetio estas farataj tre laŭdindaj penadoj por klerigi ĉiujn popolojn, estas en tio nenio esence socialisma. Aliparte, ĉar nek Lenin nek Stalin nek iu alia simile grava bolŝeviko — k ankaŭ neniu menŝeviko! — rekomendis, ke esp-o fariĝu la komuna lingvo por ĉiuj anoj de la III-a Internacio, estas do tute logike, ke la nunaj regantoj en Sovetio faru internaciisman politikon anstataŭ sennaciisman. Neniu povas miri pri tio. Kaj oni legas kun intereso la skizojn, kiuj celas per viva maniero montri la progresojn jam faritajn tiurilate en Moldavio, en Turkmenio k alie. Tamen ne povas esti dubo, ke la reviviĝintaj aŭ naskiĝantaj kulturoj en tiuj nacioj neniam atingos la valoron de la rusa; tial neeviteble ĉi tiu lasta pli malpli frue sin trudos al ĉiuj kulture malriĉaj popoloj. Cetere ni kredos je la sincero pri respekto al la naciecoj flanke de la eldonintoj de ĉi tiu verketo, kiam SEU ne plu regos imperiisme super ĉiuj esp-istoj el Sovetio k kiam ekzistos sendependa LEA en ĉiuj sovetiaj respublikoj...

En la enkonduko al tiuj skizoj E. Drezen donas novan pruvon pri sia malsincero, provante samigi la homaranismon de Zamenhof kun la sennaciismo, kiel ĝi estas klarigata en la „Manifesto de la Sennaciistoj". Por konvinkiĝi pri nia aserto, la legantoj legu ambaŭ verketojn*. Per tia rekomendo ni sufiĉe montras nian lojalon tiel al la internaciismo, kiel al la sennaciismo.

Kiuhasipal.

Legokajero por komencantoj. Eld. ALLE, Wien. 1932. Form. 11×14. — 31 pĝ. Prezo: 0.30 gr.

Tiu ĉi legokajero aperanta mallonge post la nov-eldono de „Petro" k post „Unua Legolibro" ĉe SAT, estas dokumento pri la de ALLE flegata aŭstra „partikularismo" (aŭtonomiemo) k moko al la Gotemburga Konvencio ... La malmultaj anekdotoj estas bonstilaj; la unuaj ĉapitroj suferas pro anemio. Mi notis jenajn germanismojn: (p. 18) bani en lago (anst. *bani sin*); (p. 26) kie nur (anst. *kie do*).

Okamoto-Rikici: Evangelio de Homarkompletigo. Belisma Koopera Kulturejo. Adr. de l'aŭtoro: Tomioka-mura, Ŝuntoo-gun, *Ŝiuzuokaken*, Japanio. 44 pĝ. Form. 12×18. Prezo: 0.25 jen-o.

Tiu ĉi volumeto meritas legadon, tial ke la aŭtoro rakontas en ĝi diversajn interesajn faktojn el sia vivo (li fondis laboristan konsumkooperativon en Japanio k partoprenis en diversaj strikoj); ankaŭ liaj konsideroj pri dialektika materialismo k pri la pioniroco de Marks k Lenin estas interesaj. Tamen, tralegınte la tuton, oni konstatas, ke nenia klara linio gvidas la pensadon de la verkinto, k tiu fakto malfaciligas la legadon. *N. B.*

Manifeste des Anationalistes (Manifesto de la Sennaciistoj) de * * *. Préface de *L. Barbedette.* Trad. el esperanto *L. G. Avid* k *G. Waringhien.* Editions Anationalistes, 14, aven. de Corbéra, *Paris XII.* 42 pĝ. Form. 11×17. Prezo: 2 fr.

Jen la franca traduko de la jam fama „Manifesto de la Sennaciistoj". Ĉu oni aprobas aŭ ne la vidpunkton prezentatan en tiu verketo, oni almenaŭ devas nepre konstati, ke ĝi liveras solidajn argumentojn por surbazigi la esperantan movadon. En la antaŭparolo profesoro Barbedet, bone konata en avangardaj rondoj el Francio, diras pri la verketo jenon: „Devigi la leganton pridubi opiniojn ĝenerale akceptitajn, pripensi funde konceptojn ofte ne ĝuste komprenatajn, direkti la atenton al novaj vidpunktoj, tio estas fari vere tre utilan laboron. Nu, ĉi tiu studo nedubeble apartenas al tiu kategorio el verkoj, tro maloftaj, ho ve! kiuj trafas tiun celon. Ĝi estas pli riĉa je ideoj ol multaj dikaj volumoj, ĉiu sincera homo pri tio konsentos."

Volante esti tute senpartieca rilate la priparolitan „herezaĵon", ni aldonos al tiu opinio de la eminenta profesoro neniun komenton, ĉu aproban, ĉu malaproban. Franclingvanoj legu la broŝuron k ĝin prijuĝu mem.

* Haveblaj en la Administrejo de SAT.

V. Kuzmiĉ: Solidareco. Novelo. Ekrelo, 1932. — 66 p. 12×17. Prezo: 0.80 mk.

Pasia rakonto el la bataloj de l'ruĝa armeo kontraŭ Denikin, en kiuj solidariĝis italaj ŝipanoj kun la rusaj laboristoj k malhelpis la transporton de municio al la blankuloj. En la mezo de heroaj bataloj staras virina figuro. La novelo estas interese verkita, tamen la esp. lingvo de l'aŭtoro ne ĉiam estas korekta. Mi notis el gravaj malkorektaĵoj la rusan uzon de l'resenda pronomo „si" en kazoj, kie la subjekto estas „mi" aŭ „ni"; „ĝia" anst. „sia" (p. 3), „ruĝano" anst. „ruĝulo" (oni ne povas esti ano de koloro!), „o" anst. „ho!", k. a.

N. B.

Junga: Karbhakisto Davidov; Globus: La Tria Fando. Trad. *Kopejkin* k *Babanin.* Ekrelo, 1932. — 26. p. 12×16. Prezo ne indikita.

Du mallongaj rakontoj pri atak-brigadoj (la tradukintoj diras: „ŝturm"-brigadoj) el junkomunistoj, kiuj konkur-produktas en la Doneca baseno (U.S.S.R.), kun portretoj pri sin distingintaj gejunuloj.

Ĉe „Heroldo de Esperanto" (Köln):

Jung u. Wingen: Das leichte Esperanto (La facila esp-o). Lernolibro por komencantoj. 3-a eldono. 95 p. Form. 12×19. Prezo: 1.—mk.

Neŝanĝita tria eldono de lernilo por germanlingvanoj, kiu bone laŭ gramatika metodo enkondukas en la lingvo, sen ŝarĝi troe la cerbon de la lernanto.

Schlüssel (Ŝlosilo al la nomita lernolibro). Sama formato. 27 p. Prezo: 0.50 mk. — Utila por kontroli la taskojn faritajn k eviti malkorektaĵojn.

Jung u. Wingen: 12 Abende Fortbildung (12 perfektigaj vesperoj). Lernilo k ekzercilo por progresintoj. Form. 12×19. — 96 p. Prezo: 1.25 mk.

Kiu trastudis la lernilon por komencantoj de l'samaj aŭtoroj, k kiu havas la emon k volon persisti, tiu daŭrigos oportune laŭ tiu ĉi sammaniere aranĝita libro, en kiu estas klarigitaj la pli malfacilaj reguloj k precipe la uzo de prepozicioj k afiksoj. Aldonita estas proverbaro german-esperanta. Ĉiuj komentoj estas faritaj per la germana lingvo.

Schlüssel (Ŝlosilo al la nomita lernilo). Sama formato. 37 p. Prezo: 0.75 mk.

Heroldo-Taschenwörterbuch (poŝvortaro) triparta. 131 p. Form. 10× 16. Prezo: 1.25 mk. (por la tuto), 0.55 por la parto esp.-germana, 0.35 por enciklopedieto, 0.65 por germ.-esp-a parto.

Sufiĉe kompleta vortaro; eĉ troo da neologismoj neelprovitaj! Salutinde, ke troviĝas kun ĝi provo pri propraj nomoj (eĉ se ne kompleta k se eble ne ĉiuj formoj estas trafe elektitaj). Ankaŭ la enciklopedieto pri esp. organizoj k eminentuloj, verkoj ktp. servos utile al novuloj.

Heroldo-Jugend-Wörterbuch (esp. germana vortaro por gejunularo). 80 p. Form. 8×12. Prezo: 0.40 mk.

Verdire mi ne scias, kial oni eldonas por la junuloj apartan vortaron k laŭ kiu vidpunkto oni elektis la vortojn; ĉu junuloj ne trovas sciencajn aŭ politikajn esprimojn en siaj legaĵoj? Tamen oni ja trovas: *sintezo, socialismo, sakrilegio, solstico, somnambulo, hermetika, etnologio,* sed ne: *soveto, sciatiko, sociologio, antagonismo, apogeo* k.a., kiuj estas en la supra poŝvortaro. La prezdiferenco ankaŭ estas bagatela (nur 0.15 mk.).

D-ro Briquet: La Teknika Medicina Vortaro. Eld. Internacia Medicina Revuo, 255, aven. Longchamp, *Bruxelles* (Belgio). 360 pĝ. 3675 vortoj. Prezo: bind. 2 dolaroj.

Odusseias de Homeros. El la antikva Greka lingvo tradukis *W. J. A. Manders;* eldonis firmo *W. J. Thieme & Cie, Zutphen* (Nederl.). Form. 15×22 cm, 294 pĝ. Prezo: florenoj 3.90.

MEMORNOTO

Represis el „S-ulo":

Ecole Emancipée, Saumur, 25. 12., Virino en Hindio; *Rahwa Häl,* Tallinn, 9. 12., aermilito (398); *Der Arbeitslose,* Dresden, III/22, Malatesta k esp-o (396); *Le Travailleur de Belfort,* 26. 11. (statist.); *Der Funke,* Berlin, 24. 12.; *„ISK",* germanlingva, jan. 1933, armilliverado el Britio al Orienta Azio.

Priesper. artik. k notojn enhavis:

Le Travailleur de Belfort, 17. 12.; *Signalen,* kristnaska specialn-o (en esp-o); *L'Etudiant Socialiste,* Paris (kurso), *La Libre Pensée,* (kurso); *Arbetaren,* Stokholm, 24. 12, 30. 12.

Pri SAT enpresis:

La Protesta, Buenos-Aires, 16. 11.; *Gazetservo BIA,* Harlem, 13. 10. (Kgr.); *Socialdemokr.,* Kaŭnas, n-o 51.

NIA POŜTO

R. S. — Nur bonvolu malfermi *Kandid,* ekzemple, ĉe la pĝ. 8, 53 k 81, k vi proprokule povos konvinkiĝi, kiom mensogaj estas la diroj de *N. Atson* en la de vi menciita n-ro de „La Nova Etapo". Multajn aliajn ekzojn vi cetere povos trovi en miaj verkoj. La Moskva Zoilo estas fakte pli kompatinda ol vipinda k mi havas nenian emon defendi min kontraŭ liaj ... lakeaĵoj. Li ne havas eĉ la kuraĝon silenti k sentas sin devigata leki la manon, kiu iam batis al li: estas ja „nova etapo"! Saluton! — *E. L.*

17 177. — Via artikolo aperos.

15 408. — Aperos nur, se loko restas.

H. Gottschalk. — Ne uzebla, ĉar la leĝoj de versfarado ne estas atentitaj. Ni resendas nur ĉe pago de l'afranko.

KORESPONDADO

FRANCIO

Mi deziras 1) infanajn ludversojn k ĉ folkloraĵojn; 2) informojn pri lernej-kino k instruad-filmoj en ĉ. l. Kompense mi sendus PI k franc. il. gazetojn. — *Vovelle,* instruisto, *Gallardon,* Eure et Loir.

HISPANIO

Esperanto Fako de A.E.P. dez. interrilati kun lab. grupoj el ĉl., pri proleta k esp. movadoj. Adr.: str. Carmen 30, *Barcelona.*

SOVETIO

K-dino *G. Petrova,* Tolstoj str. 61, *Novosibirsk,* studentino de dramlernejo, pri prol. teatro k kulturo.

K-do *A. Vasiljev,* Saharnij zavod, *Novo-Tavoljanskoje,* CĈO, pri klasbat. temoj, lab. vivo, sukerindustria tekniko k.a.

K-do *P. Švedov,* 20-jara meĥanikisto, B. Pirogovskaja 2, korp. 4, kv. 25, *Moskvo 48,* pri produktado k.a.t., interŝ. PM, PI, librojn.

K-do *A. Semenov,* ul. Lenina 59, *Borisoglebsk,* CĈO, pri vilaĝmastruma politiko.

Laboristoj de Alinska presejo je nomo de Stalin, *Alinsk,* tipografija imeni Stalina, kĉl. presistoj.

K-do *A. Sidorov,* Sredne-Smolenskaja 28, *Voroneĵ,* dez. resp. el ĉl pri: Kion vi faros en okazo de militdeklaro kontraŭ Sovetio? k ĝen. konsideroj pri USSR.

Rondeto de Intern. Proleta Ligo kĉl pri ĉt. Adr.: *Narkompros* KIPS, *Aŝhabad,* Turkmenio.

K-do *Sklemenov,* Glebuĉev ovrag 772, kv. 1, *Saratov,* pri ĉt, interŝ. PI, gaz., ktp.

SVEDIO

15 gelernantoj serĉas koresp-adon kĉl, Skribu al: K-do Abr. Abrahamson, Sättra, *Geijersholm.*

Granda doganista studrondo dez. koresp. kun sammetianoj k. a. Gek-doj, kĉl, interŝ. ilustr. ĵurnalojn, L, PK, PI, PM, ktp. pri ĉ. temoj. Skribu multnombre, ni ĉiam respondos. Adr.: „La Studrondo" Poŝtkesto 789, *Stockholmo, I.* (Svedio).

ENHAVO

Tarifaro de SAT

Landoj	Kotizo por: Aktiva Membreco kun „S-ulo" B	kun „S-ulo" A k B	b) aspiranta c) subtenanta	Aliĝmono al SAT	Abono al: „Sennaciulo"	Abono al: „LNE"
Argentino, pes.	3.50	6.50	2.—	—.50	6.—	2.—
Aŭstrio, ŝil.	6.50	13.—	3.—	—.50	12.—	4.—
Belgio, belg.	6.50	13.—	3.—	—.50	12.—	3.—
Britio, ŝil.	5.—	10.—	3.—	—.50	9.—	3.—
Ĉeĥoslovakio, kr.	30.—	60.—	15.—	3.—	55.—	20.—
Danio, kr.	5.—	10.—	2.—	—.50	8.—	3.—
Estonio, kr.	4.—	8.—	1.50	—.25	7.—	2.50
Finlando, mk.	45.—	85.—	18.—	4.—	80.—	25.—
Francio, fr.	20.—	40.—	12.—	2.50	35.—	15.—
Germanio, mk.	4.—	8.—	2.—	—.50	7.—	2.50
Hispanio, pes.	7.50	15.—	5.—	1.—	13.—	7.—
Hungario, peng.	5.—	10.—	2.—	—.50	8.—	4.—
Jugoslavio, din.	55.—	110.—	25.—	6.—	100.—	40.—
Latvio, lat.	5.—	10.—	2.—	—.50	8.—	3.—
Litovio, lid.	9.—	18.—	4.—	1.—	15.—	6.—
Nederlando, guld.	2.50	5.—	1.50	—.30	4.—	2.—
Norvegio, kr.	5.—	10.—	2.—	—.50	8.—	3.—
Polio, zlot.	7.50	15.—	3.—	—.80	12.—	5.—
Portugalio, esk.	22.50	45.—	10.—	2.—	40.—	12.—
Svedio, kr.	5.—	10.—	2.—	—.50	8.—	3.50
Svisio, fr.	5.—	10.—	2.50	—.50	8.—	3.50
Usono, dol.	1.25	2.50	1.—	—.25	2.—	1.—

Ne cititaj landoj pagu laŭ la germania tarifo.

Rimarkigoj al la tarifaro:

a) Ĉiu aktiva membro rajtas pagi sian kotizon al SAT per kvaronjaraj partopagoj. Tiucele SAT eldonis apartajn kvitancmarkojn. En la jara kotizo de aktiva membro estas entenata la abono al „Sennaciulo".

b) kaj c) La jara kotizo de b) kaj c)-kategorioj estas pagenda je unu fojo.

Ĉiu novaliĝanto nepre devas pagi la aliĝmonon al la Asocio, por kiu ni liveras apartan kvitancmarkon. Malnovaj membroj, kiuj intermitis la membrecon dum unu jaro, same devas pagi la aliĝmonon, tamen en tiu okazo ili ricevas siajn malnovajn matrikulojn.

NIA LITERATURO

Instruverkoj.

Petro, Kursa lernolibro laŭ parola metodo, 116 pĝ. 1.–
Petro, kun ruslingva ŝlosilo . . . . 1.
Laborkajero al Petro . . . . –.30
Unua Legolibro, speciale verkita por daŭrigaj kursoj 1.–
Plena Vortaro de Esperanto, 536 pĝ., 14 × 20, bind. 10.–
Plena Vortaro de Esperanto, broŝ. . 9.–
Proletaria Kantaro kun muziknotoj, 180 pĝ., 12 × 17 . . . . 2.–

Literaturo – Poezio.

Barbusse, Eklumo en la Abismo, Konsideroj pri revolucia leviĝo de la laborista klaso je la fino de la mondmilito 1914/18, trad. 96 pĝ., 11 × 17 –.60
Hermynia zur Mühlen, Fabeloj, Tute prolet-tendenca rakontaro k facile legebla, trad. 56 pĝ., 11 × 14 . . –.50
Kvardek Jaroj de Esperanto, 49 pĝ. . –.40
Bartelmes, Diablidoj, Aventura rakonto pri k por geknaboj. Prolet-tendenca, originalo, 48 pĝ. . . . . –.50
Tousseul, La Morto de Blanjo, Proleta literaturaĵo el la karbminista vivo, trad. 72 pĝ., 11 × 14 . . . . . . –.50
Ivn, Ruĝo kaj Blanko, Epizodoj el la nuntempo k pasinteco sovetia, originalo, 68 pĝ., 13 × 14 . . . . . –.50
Orienta Blovo, Priskriboj el la vivo de orientaj popoloj . . . . –.30
En Katenoj de Maljusteco, Virina Krestomatieto, 40 pĝ. . . . . –.40
Izgur, Nur Volu! La festo de laboro k paco. Unuamaja kanto de ribelo, originalo, 48 pĝ., 12 × 17 . . . . –.60
Tolstoj, Ĥodinka, La fama aŭtoro priskribas majstre nigran tagon el la cara historio. Dua rakonto entenas kritikojn al la sociordo. 64 pĝ., 11/14 –.50
London, La fera Kalkanumo, La granda batalo inter socialismo k oligarkio. La morala rajto de la socialista doktrino k neceso de ĝia triumfo estonta, trad. 368 pĝ., 12 × 18 . . . 2.50
Volter, Kandid, La tre fama verko de la granda raciisto en la antaŭrevolucia periodo de Francio, en modela (laŭ lingvo k stilo) traduko, 162 pĝ., 12 × 18 . . . . 1.50
Bogdanov, Ruĝa Stelo, Tre bela, utopia romano, en kiu ni vojaĝas al Marso. Kun priskribo de estonta socialista sociordo, trad. 168 pĝ., 12/18 1.50
Bergiers, Ili, Ĝi entenas en formo de mallongaj, fragmentaj rakontoj ideojn, sentojn pri revolucio, proleta batalo k emancipado, 80 pĝ., 17/21 1.50
Miĥalski, Prologo, Bela, flua liriko, majstra uzo de la lingvo, originalo, 64 pĝ., 11 × 14 . . . . –.60
Ĥrima, Poemo de l' Plugisto, originalo 56 pĝ., 11 × 14 . . . . –.50
Nia Teatro, Du facilaj teatraĵoj, 64 pĝ. –.50
Tolstoj, Kristanismo kaj Patriotismo, 112 pĝ., 11 × 14 . . . . 1.–
Vortoj de K-do E. Lanti, Kompilitaj artikoloj el pasintaj jaroj, bele presita, 192 pĝ., 13 × 19 . . . . . . 1.80

Sciencaj Verkoj.

Vortoj de K-do E. Lanti, Kompilitaj artikoloj el pasintaj jaroj, bele presita, 192 pĝ., 13 × 19 . . . . . 1.80
Elsudo, ABC de Sennaciismo, Provo, prezenti la evoluon de internaciismo al sennaciismo per cito de socialistaj aŭtoroj k trakto de la nacia problemo en Sovetio, originalo, 60 pĝ., 11 × 18 –.40
Lanti, For la Neŭtralismon! Broŝuro, kiu agitas por disiĝo de la laborista esperantistaro de la „neŭtrala“ movado k motivigas ĝian neceson, originalo, 32 pĝ. . . . . –.30
Lanti, La Laborista Esperantismo, Nepre necesa libreto por ĉiu laborista esperantisto, kiu deziras konatiĝi kun taskoj, celoj k organizmaniero de la lab. esp. movado, originalo, 40 pĝ. . . . . –.40
Drezen, La vojoj de formiĝo kaj disvastiĝo de la lingvo internacia, originalo, 64 pĝ. 11 × 14 . . . . . –.50
Andreev, Revolucio en la lingvo-scienco, La Jafetida lingvoteorio pri origino k evoluo de la lingvoj, originalo, 68 pĝ., 11 × 14 . . . . –.50
Soveta Pedagogio, Ĝenerala bildo pri la ĝisnunaj atingoj k perspektivoj pedagogiaj en Sovetio, 40 pĝ. . . . . –.30
Lanti, Naciismo, Studo k Deveno, Evoluado k Sekvoj. Unua parto de trilogio: Naciismo – Internaciismo – Sennaciismo. Pritrakto de la problemo en tute scienca maniero, originalo, 124 pĝ., 13 × 19 . . . . 1.20
Kropotkin, Etiko, Grava filozofia verko de la granda anarkista pensulo, trad. ISAB, 240 pĝ., 13 × 18 . . . . . 1.20
La Komunista Manifesto, La fama historia dokumento de Marks kaj Engels, trad. Pfeffer, 48 pĝ., 11 × 16 . –.40
Lenin, Ŝtato kaj Revolucio, La teoria bazo por la praktika agado de la fama gvidanto de la rusa revolucio, trad. 160 pĝ., 11 × 17 . . . . . –.80
Reiche, El la Mondbildo de la Nova Fiziko, Popular-scienca verketo, trad., 52 pĝ., 11 × 17 . . . . –.30
Fersman, La Vojo al Scienco de Estonto, Tre laŭde recenzita de la tuta esp. gazetaro pro ĝia interesa prezentmaniero de gravaj priestontaj problemoj, trad., 56 pĝ., 11 × 14 . . –.50
Fersman, La Kemio de l'Universo, Popular-scienca broŝuro, kiu konigas multe da sciindaĵoj pri la mirinda regno de la kemio, trad., 80 pĝ., –.50
Ziegler, Sekspsikologio, originalo, 54 pĝ., 11 × 14 . . . . –.50
Szereni, Malgranda Terbiblio, Ne ordinara kartaro, sed studilo, kiu instigas al pensado pri ekonomiaj k sociologiaj problemoj en mondskalo, originalo, 13 kartoj k skemoj, 25 × 36 . . 1.–
Elĉerpitaj estas jenaj eldonaĵoj de SAT: *Tri verkoj de Tolstoj, Faŭsto I* (Goethe-Bartelmes), *Karlo Marks, lia vivo k verko, Dokumentoj de Komunismo* k *Ni Legu.*

Propagandaj artikloj.

Insignoj:

1. verda stelo sur blanka fono, ruĝa rando kun surskribo „Esperanto“ k „SAT“, diametro 16 mm, pinglo, broĉo, butono . . . . –.70
2. verda stelo sur ruĝa fono, sen surskribo, 12 mm, nur pinglo . . –.50
3. verda stelo sur blanka ronda fono kun E en la mezo . . . . . . –.60
4. kiel n-o 3, sed sen E . . . . . –.60
5. verda stelo sur blanka ronda fono kun E en la mezo . . . . . . –.50
6. kiel n-o 5, sed sen E . . . . . –.50
7. simpla verda stelo . . . . –.50
8. verda stelo kun enskribo „Esperanto“ . . . . –.60
9. verda stelo sur ora fono kun blanka rando kun enskribo „Lingvo Internacia Esperanto“ . . . . –.70
10. Poŝtkartoj ilustritaj por propagandi lab.esperantismon, po serio (5 kart.) –.30
11. Kovertoj k. propag. teksto, 50 ekz. 1.–
12. Leterfolioj, 50 ekz. 1.–
13. SAT-poŝtkartoj kun propaganda teksto, 50 ekz. . . . . –.50
14. Siegelmarkoj, 1 folio, 100 pec. . –.50
15. Flagetoj por bicikloj, verda stelo sur ruĝa aŭ blanka tolo . . . . –.60
16. Blanka flageto kun verda steleto k enskribo „Esperanto“ . . . . –.50

Ĉiuj prezoj estas indikitaj en germanaj markoj (mk. g.), 1 germ. marko egalvaloras al 0.24 dolaro, 1.25 fr. svis.

Liverkondiĉoj: La livero okazas *nur post antaŭa pago* k afrankite. Livereblo k prezoŝanĝo estas rezervataj. Ĉiuj ordinaraj (neregistritaj) sendaĵoj estas ekspedataj je risko de la ricevonto.

Pagmaniero: En landoj, kie ni ne havas poŝtĉekajn kontojn, oni pagu per poŝtmandato aŭ bankĉeko, pagota en iu germana banko. Per registrita letero oni sendu nur malgrandajn sumojn. Malpurajn monbiletojn ni ne akceptas. En landoj, kie ni havas poŝtĉekajn kontojn, oni pagu per poŝtmandato aŭ bankĉeko, pagota en iu germana banko.

Rabato: Membroj de SAT rajtas ricevi 20 % da rabato por sia propra ekzemplero, se li tion aparte citas ĉe la mendo. Grupoj, librejoj k organizoj, kiuj mendas *oficiale* pli grandan kvanton de SAT-libroj ricevas 30 % da rabato. Komisie ni ne povas liveri niajn librojn. Al libroj, *kiuj ne aperis en la SAT-eldonejo ni ne povas doni rabaton.*

Fremdaj libroj: – *Kontraŭ antaŭa pago* ni liveras ĉiujn librojn (inkluzive lernolibroj k vortaroj) el aliaj librejoj, ĉu esperantajn aŭ ne, se la mendanto citas titolon, aŭtoron k eldonejon. Por sendkostoj oni aldonu 10 % de la pagata sumo.

Poŝtĉekaj konto: – Ĉiuj kontoj estas instalitaj je la nomo de nia administranto K-do Richard Lerchner, Kolmstr. 1, LEIPZIG O 27. – Bruxelles 227 848; 's Gravenhage 142 084; Kobenhavn 14 938; Leipzig 6835; Praha 501 007; Stockholm 4268; Warszawa 191 335; Wien D-137 725; Zagreb 40 040; Zürich VIII-15 929; La francianoj pagu nur al: „Sennacieca Asocio Tutmonda“, 23 rue Boyer, PARIS XX, konto n-o 1234–22.

Presejo Oscar Wettig, Gelnhausen (Germanio)